

Catalunya Cristiana

40
anys

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XL | NÚM. 2094
2,90 € | 10 NOVEMBRE 2019

Agustí Codinach

EDITORIAL I EN PRIMER PLA (P. 3 | 8-12)

Ningú descartat

III Jornada Mundial dels Pobres

P. 24-27

El president
Torra
destaca
Jesús com
un referent
social

25
anys

Ràdio Estel

espai de trobada, participació i diàleg

Cada diumenge, segueix la missa dominical a Ràdio Estel

des de la Basílica de Santa Maria de Montserrat, a les 11 h

des de la Catedral de Barcelona, a les 19 h

Barcelona, 106.6 / Tarragona, 100.6 / Girona, 103.4 / Lleida, 91.5 / Catalunya Central, 93.7 / Vic, 98.4
Tortosa, 90.1 / El Garraf, 96.8 / La Cerdanya, 104.4 / La Seu d'Urgell, 105.0 / Andorra, 107.5

Pham Thanh

Amics dels pobres

El papa Francesc de vegades preguntava als qui s'anaven a confessar: «Fas almoïna als pobres? Quan fas almoïna mires els ulls de la persona que la demana? Toques la mà d'aquells a qui dones almoïna?» Són preguntes que estan en plena sintonia amb la vida i l'actuació de sant Francesc de qui el Bisbe de Roma va adoptar el nom. Conta la història que Francesc cavalcava un dia per la plana d'Assís quan li va sortir a camí un leprós. Era el moment de donar a Crist la prova decisiva de la seva disponibilitat per «conèixer la seva voluntat». Fent-se enorme violència, Francesc va baixar del cavall, va posar l'almoïna a la mà del leprós i li va fer un petó; el leprós, al seu torn, va prémer contra els seus llavis la mà del benefactor.

Amb la mà al cor, molts diríem que refusem aquest contacte físic amb el germà o germana pobre, perquè la pobresa és una realitat incòmoda, que ens molesta i que voldríem allunyar de la nostra vida: del metro, del tren, de les portes de les esglésies o dels carrers i places.

El Primer Pla d'aquest número de Catalunya Cristiana el dediquem a la Jornada Mundial dels Pobres que se celebra aquest 17 de novembre. El P. González Faus, jesuïta, citant sant Ig-

nasi, diu que «l'amistat amb els pobres ens fa amics del Rei etern». Si volem l'amistat amb Déu, en la mesura que tinguem un pobre amic experimentarem la dimensió de l'amistat i de la sintonia. «L'Església ha de propiciar aquest contacte personal perquè no només acabi en experiències que impactin, sinó també en amistats. Cal passar de ser paternalista a ser paternal, i de ser paternal a ser fratern.»

Cal donar tot el suport a l'acció de Càritas, d'Arrels i d'altres que s'atansen i tracten els pobres com a persones. L'atenció de les Càritas diocesanes i parroquials busca afavorir més aquest contacte humà amb les persones vulnerables que superi la fredor d'un despatx. De fa anys la Comunitat de Sant'Egidio parla i tracta els pobres com a amics. En l'amistat, no hi ha jerarquies, tots estem en pla d'igualtat.

Davant la dada impactant de l'informe FOESSA, segons la qual el 19,3% de la població de Catalunya està en situació d'exclusió social, tenim moltes ocasions properes d'establir aquests fecunds vincles d'amistat amb persones en risc d'exclusió. Un dels cants de les celebracions exequials demana que els pobres a qui el finat ha ajudat el rebin agraïts al Paradís i que tingui amb Llätzer el pobre, un repòs etern.

Contingut

- 03**
Editorial
- 05**
La setmana
- 06**
Opinió
- 08**
En primer pla
- 13**
Vida eclesial
- 23**
Opinió
- 24**
Entrevista
- 28**
Carta dominical
- 30**
Bíblia
- 32**
Litúrgia
- 36**
Cultura
- 46**
Agenda
- 47**
Des del carrer

Els abusos a l'Església, segons Verónica Margron

PÀGINA 18

16
Acompanyament a separats i divorciats

Entrevista a la missionera M. Eugenia Lloris

PÀGINA 20

David Jou, president de la FJM

PÀGINA 38

40
Educació contra l'odi

La setmana en tuits

MIREIA DEL POZO
@MIREIADELPOZO

Gerent del Centre d'Estudis Econòmics i Socials
Moltíssimes felicitats @radioestel. 10 anys formant part d'aquest somni amb el programa #plusvàluadones i #plusvàlua. Cap als 25 anys més. Som-hi!

ANTONI GELONCH
@ANTONI_GELONCH

Col·leccionista d'art
Daniel Giralte-Miracle, mestre i amic, ha rebut la Medalla d'Or al Mèrit Cultural de l'Ajuntament de Barcelona. Un guardó treballat i merescut. Felicitats, mestre, i enhorabona compartida amb tots els que hem gaudit de la teva empena i distinció!

EVA FERNÁNDEZ
@EVAENLARADIO

Corresponsal de la Cope a Itàlia i el Vaticà
L'Arxiu Vaticà ja no serà «secret». El Papa publica un *motu proprio* en que se'n canvia el nom. A partir d'ara es dirà Arxiu Apostòlic Vaticà per subratllar la seva unió a la Seu de Pere. No hi ha canvis respecte de la seva identitat de servei a la història

SANTIAGO AGRELO
@SANTIAGOAGRELO

Franciscà
Ha començat la gran ofensiva contra el papa Francesc. L'odi els papistes de sempre, el denigren els il·luminats de sempre, el menyspreen tots els posseïdors de la veritat. L'espera un terrible martiri

Zoom

EDUARD BRUFAU

Per tercer any consecutiu l'Escola Pia de Catalunya ha organitzat la cursa solidària PIA&GO, que va tenir lloc el 27 d'octubre al parc de Can Rius de Caldes de Montbui. En aquesta edició hi van participar més de 1.200 persones, entre alumnes dels escolapis, famílies i docents. En total es van recollir 19.000 euros, que es destinaran a projectes d'inclusió social i educativa d'infants i joves.

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA
Coordinador d'informatius

Les diòcesis

Tenim sempre espais per a les diòcesis. Coincidint aquest 10 de novembre amb la Jornada de Germanor (Dia de l'Església Diocesana), recordem la importància dels diversos bisbats i arquebisbats per a Ràdio Estel, des de programes propis, quan és possible, fins als informatius i passant per altres moments. Ara s'estan emetent setmanalment *De bat a bat* (Lleida) els dilluns, *Mar endins* (Terrassa) els dimarts, *Església viva* (Girona) els dissabtes i *Església d'Urgell* els diumenges, de 23 a 23.30 h en tots els casos.

L'actualitat pròpia, entrevistes, recull d'activitats i la veu del pastor omplen la mitja hora setmanal de cada Església local, dins la varietat de formats. En el programa de Lleida, s'ofereix un pensament, una tertúlia i propostes de delegacions, parròquies i entitats. El de Terrassa potencia més la reflexió i les vivències concretes. L'espai de Girona completa l'actualitat diocesana amb apunts culturals o socials. Finalment, Urgell presenta una síntesi de notícies, una entrevista i breus comentaris a partir de preguntes freqüents.

L'efemèride de la setmana

14 de novembre del 1924:
primera emissió radiofònica: neix Ràdio Barcelona.

DES DEL MONESTIR

Canvi de cel·la

Després d'onze anys al noviciat de Montserrat, sis com a ajudant del mestre i cinc com a mestre de novicis, a l'inici del curs el P. abat va nomenar un nou mestre. Per això he deixat la cel·la del noviciat on he viscut aquests onze anys i he passat a viure en una altra cel·la del monestir.

Tot i que sant Benet preveu a la Regla que els monjos dormin en un espai comú (RB 22), el retorn a la cel·la individual, com ens recorda a les seves *Glosses* l'abat Cassià,

Deixar una cel·la i passar a viure en una altra es converteix en un èxode en el qual buidem l'espai on hem viscut

ALFONS CALDERÓN
Cristianisme i Justícia

Setmanes enrere, el fiscal del Vaticà ordenava perquisicions de documents i ordinadors, així com la suspensió cautelar de determinats empleats per aclarir presumptes irregularitats en operacions financeres produïdes feia temps. Tant Francesc com Benet XVI han continuat implantant mesures per dotar de major rigor i transparència les finances d'òrgans de la cúria, algun dels quals està sacsejat per desordres confusos. Les intervencions evidencien la determinació vaticana per posar-hi remei.

La notícia fa reflexionar sobre la complexitat i possibles paranys de la gestió econòmica d'una institució d'abast tan ample com la Santa Seu. I de moltes altres, públiques i privades, internacionals i domèsti-

«està ben justificat, d'acord amb el context humà actual». I és que «la cel·la assegura un espai d'intimitat personalitzador i equilibrant psicològicament, i ofereix més possibilitats per a la pregària i per a la lectio».

Per altra part, sant Benet, que vol que al monestir el «vici de la propietat sigui extirpat de soca-rel», preveu «que l'abat doni totes les coses necessàries» (RB 55) a cada monjo. Ara no és pròpiament el pare del monestir qui dona als monjos el que necessitem: «cogulla, túnica, peücs, sandàlies, cenyidor, coltell, estil, agulla, mocador, tauletetes» (RB 55), ordinador, llibres, roba, sinó que els diversos àmbits del monestir ja proveeixen als monjos del necessari.

Amb tot, i no se sap ben bé per què (per inèrcia?), sovint a la cel·la

P. JOSEP MIQUEL BAUSSET
Monjo de Montserrat

es van acumulant o amuntegant andròmines i no andròmines, de les quals només ens n'adonem quan hem de canviar de cel·la. D'aquesta manera, deixar una cel·la i passar a viure en una altra es converteix en un èxode en el qual buidem l'espai on hem viscut, per desfer-nos de moltes coses que amb el temps hem anat emmagatzemant.

Per això canviar de cel·la és saludable, ja que d'aquesta manera sortim d'un espai que no és nostre i que ara ocuparà un altre monjo, alhora que sortim també de rutines i ens desfem de «possessions» que hem anat acumulant amb el temps. Canviar de cel·la és com revisar o avaluar el temps que hem viscut en aquell espai, és plegar la tenda i, lleugers d'equipatge i desinstal·lats, com nòmades, continuar el camí.

PUNT DE VISTA

Bons administradors

ques, amb finalitat de lucre o sense. El diner no és únicament una mera unitat de mesura, sinó un instrument amb capacitat de transformació i conseqüentment, de poder. Per això és llamener i temptador, fins i tot per al qui vol fer-lo servir amb fi de bé. No només l'objectiu que persegueix la seva utilització ha de ser noble. També ho ha de ser la manera com s'obté, s'administra i es gasta. La subjecció a criteris de justícia contrastats i a procediments rigorosos de control permet fer-ne un millor ús i dota la gestió de major legitimitat, sabent que els recursos

La correcta administració requereix de professionals ben preparats i virtuoses

mai són prou abundosos. El fi no pot justificar els mitjans, malgrat que determinades males praxis dels prínceps renaixentistes a qui anava dirigit el famós aforisme en sentit contrari atribuït a Maquiavel, perdurin en el món financer actual sota casos més sibil·lins de corrupció, malversació o blanqueig.

La correcta administració requereix de professionals ben preparats i virtuoses. La temptació no ja sols d'enriquiment, però sí de laxitud en la captació de fons o en les despeses existeix i convé no baixar la guàrdia. Pot semblar una tasca poc lluïda, però és del tot necessària, per principis ètics i alhora d'eficiència.

L'agraïment a tots aquells que es dediquen a l'Església, moltes vegades de manera discreta i altruista, i també al conjunt de la societat. Els necessitem.

UN NOU LLINDAR

Amb tu, hi ha present i futur

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Al lema del Dia de l'Església Diocesana hi voldria afegir el fonament de la nostra pertinença a aquesta comunitat universal que anomenem «Església». En aquell moment llunyà o recent del nostre baptisme vam rebre el do de la gràcia i Déu es va fer present pel seu Esperit en la nostra vida, fent de cadascú de nosaltres un signe viu de la seva presència al món. Parlar del present i del futur suposa haver fet una trajectòria que d'alguna manera ens ha marcat la vida.

La iniciació cristiana i tot el procés que segueix de maduració de la fe en l'etapa juvenil i adulta és la que a poc a poc va creant consciència de ser una família de famílies, una comunitat de fe de la qual no podem prescindir si no volem caure en el buit de la indiferència o en la dura experiència de l'abandó. Per tota aquesta raó, el present té la seva ferma consistència quan és portador d'una experiència prèvia que l'ajuda a viure personalment la fe, i a celebrar-la i compartir-la en el goig de la comunitat cristiana, on són molts els qui s'han trobat per caminar junts.

El papa Francesc parla d'una Església jove perquè és capaç de tornar una vegada i una altra a la seva

El papa Francesc parla d'una Església jove perquè és capaç de tornar una vegada i una altra a la seva font

font i «és jove quan és ella mateixa, quan rep la força sempre nova de la Paraula de Déu, de l'Eucaristia, de la presència de Crist i de la força de l'Esperit Sant cada dia» (*Christus vivit*, 35). Quan hi ha hagut un creixement normal des dels primers anys de la vida, és fàcil entendre que aquest bon fonament configura el present i enforteix el futur. Aleshores, el sentit de pertinença no depèn només dels requisits institucionals, sinó de l'afecte i la solidaritat entre els qui formam l'Església.

Viure l'avui, el present de la nostra Església ens exigeix el compromís de compartir una fe que es transforma en acció perquè sap molt bé que el testimoni contagia i anima a estar presents en tants escenaris com vegades sigui necessari. La crida és a la cohesió, a la cooperació generosa i a la confiança, ja que el Senyor ha promès que estarà sempre amb nosaltres. Així ho viu l'Església des dels inicis i no cessa de cridar-nos a la comunió afectiva i efectiva, començant per atendre els més pobres.

Descobrint el germà necessitat

**El 17 de novembre se celebra
la III Jornada Mundial
dels Pobres**

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

Francesc
convoca,
novament,
una Jornada
Mundial dels
Pobres.

Un any més, i ja en van tres, el papa Francesc ens convida d'una manera especial a posar els pobres al centre de la nostra acció solidària. El 17 de novembre tota l'Església celebra la III Jornada Mundial dels Pobres en la qual el Pontífex ens interpel·la a «no permetre que ningú se senti estrany o exclòs».

Recentment Càritas Catalunya ha presentat la *Memòria 2018* on constata que «la nostra societat pateix una fractura de cohesió social». Perquè tal com ens explica el seu president Francesc Roig, «vivim enmig d'una societat polaritzada entre els qui cada vegada en tenen més i els qui cada vegada en tenen menys». I afegeix: «L'informe FOESSA confirma que el 19,3% de la població de Catalunya està en situació d'exclusió social.»

També des d'Arrels Fundació miren amb preocupació la realitat de la nostra societat. Així, el seu director, Ferran Busquets, explica que «el problema no s'està resolent, al contrari. Estem parlant de gent jove, que està

patint moltíssim i a qui realment no es dona solució i això és molt greu, perquè el patiment d'aquestes persones és enorme». Està clar que «el nostre sistema falla estrepitosament», reflexiona Busquets, «perquè les desigualtats augmenten i no hi ha una redistribució de la riquesa».

La pobresa es cronifica i les necessitats no deixen d'augmentar. Com subratlla el jesuïta i membre de l'àrea teològica de Cristianisme i Justícia, José I. González Faus, «l'Església ha de fer tota la denúncia que pugui sobre aquest sistema que necessita aguditzar les diferències. La doctrina dels pares de l'Església diu que quan tu tens les teves necessitats cobertes d'una manera digna, tot el que et sobra ja no és teu».

Per a Ferran Busquets, la principal pobresa és que «no hi ha prou habitatge per a tothom. És un recurs molt car. Fins ara l'habitatge era el final d'un recorregut i ens hem adonat que no ha d'estar al final d'un procés, sinó que ha de

FRANCESC ROIG
«Cada vegada tenim una societat més polaritzada entre els que en tenen més i els que en tenen menys»

FERRAN BUSQUETS
«No li pots demanar a una persona que faci passes endavant si no té un habitatge»

ser el primer pas d'un recorregut. No li pots demanar a una persona que faci passes endavant si no té un habitatge». El director d'Arrels Fundació ens explica que «al carrer tenim persones que tenen una feina, però que no els arriba per poder mantenir un habitatge».

I no podem oblidar «la soledat no desitjada de moltes persones entre les quals hi ha el cada vegada més ampli col·lectiu de la gent gran», apunta Francesc Roig. En aquest sentit afegeix que «estem davant de l'obertura de nous fronts de necessitat als quals cal intentar arribar i abraçar amb fraternitat, malgrat que tan sols sigui amb passes petites. Cal avançar amb la seguretat de mitja passa, per no haver de fer passes enrere».

José I. González Faus va encara més enllà en assenyalar que «jo crec que la gran pobresa que hi ha avui, sobretot entre la classe més alta, és una pobresa en humanitat, en qualitat humana».

Invisibles

Precisament, el missatge del Papa per a aquesta jornada apel·la a aquesta humanitat i recorda que els pobres no són números, sinó persones que necessiten ajuda. Per això, González Faus subratlla que «els pares de l'Església diuen que sempre tindrem Crist entre nosaltres perquè el pobre és el vicari de Crist».

La nostra societat, però, s'encarrega d'invisibilitzar aquestes persones perquè resulten massa «moletes». Així ho ha patit en pròpia carn Manel Garcés. Als 18 anys el van fer fora de casa i va haver de buscar-se la vida al carrer. Va caure en l'alcohol i en un pou negre, com ell explica. Va veure cara a cara la mort i va demanar ajuda a Arrels Fundació: «Necessitava un trasplantament de ronyó perquè si no, em moria. Fa tres anys que em van operar i gràcies a Arrels visc en un pis a Granollers. He nascut de nou, si no fos per Arrels seria mort. Ells em van treure del carrer i ara soc voluntari per ajudar altres companys i amics que viuen el que jo vaig patir.»

Un dels patiments més grans del Manel va ser experimentar «que la gent passa pel teu costat i ni et mira. La gent no veu el problema de la persona que és al carrer i de

MANEL GARCÉS
«Arrels em va treure del carrer i ara soc voluntari per ajudar altres companys i amics que viuen el que jo vaig patir»

seguida et posen etiquetes: borratxo, drogoaddicte... és molt fàcil jutjar i la societat està molt equivocada. Si algú està al carrer és per un motiu. Cal saber quin i preocupar-se per aquestes persones».

Com a cristians, sosté José I. González Faus, «hem de veure en el pobre el germà, perquè si no, falsifiquem el Parnostre. En Jesús és molt clara aquesta sensibilitat; tot i que potser per a nosaltres és inabastable del tot, ens marca la direcció».

El papa Francesc no es cansa de repetir que l'opció pels pobres ha de ser prioritària en l'Església. En aquest sentit, González Faus subratlla que «Francesc no només dona primacia als pobres, sinó que ha denunciat el sistema: un sistema que mata. Per tant, no es pot ser cristià i no estar en contra d'aquest capitalisme».

Fraternitat

Per a la Jornada Mundial dels Pobres, el Vaticà ha organitzat diferents iniciatives que propicien aquest contacte directe amb els més necessitats. Un contacte que és vital per descobrir

Agustí Codinach

Les persones que estan al carrer viuen 20 anys menys que la resta de la ciutadania.

JOSÉ I. GONZÁLEZ FAUS

«Hem de veure en el pobre el germà, perquè si no, falsifiquem el Parenostre»

en l'altre un germà perquè, com explica González Faus, «l'Església ha de muntar estructures de contacte perquè no només acabi en experiències que impactin, sinó també en amistats. Cal passar de ser paternalista a ser paternal, i de ser paternal a ser fratern. Aquest és el procés».

«No som conscients que de vegades som més a prop d'algú que és al carrer que d'algú que té un iot», ens diu Ferran Busquets, «cap de les persones que està al carrer en algun moment s'han plantejat que els podia passar a elles. Hi ha persones que han tingut una vida amb bon treball, amb família... i a causa de ruptures han acabat al carrer, però la veritat és que no és una realitat que estigui tan allunyada de nosaltres».

Francesc Roig creu que «estem davant d'una crisi de model i ningú no en pot resultar aliè. La nostra és una missió de solidaritat compartida amb els qui més ho necessiten. Hem de procurar ser mirall introspectiu, perquè, si no sabem mirar-nos al mirall i interpretar que aquell rostre que veiem a l'altra banda podríem ser nosaltres, mai no acabarem d'empatitzar amb aquesta realitat social».

José I. González Faus anima a «tenir un contacte directe amb els pobres, a escoltar-los, a conèixer-los... i descobriràs que hi ha exemples de bondat que només es donen en ells. Ens fa por perquè pensem que ens poden exigir, que ens poden estafar... però quan neix l'amistat, la percepció canvia. El meu pare sant Ignasi diu que l'amistat amb els pobres ens fa amics del Rei etern. No volem amistat amb Déu? Doncs ja ho sabem: en la mesura que tinguis un pobre amic, et canvia la vida perquè entres en la dimensió de l'estimació, de la sintonia... això et dissol molt de gel del cor».

Misericòrdia

Una de les paraules favorites de Francesc és «misericòrdia» i ens pot donar la clau a l'hora d'apropar-nos al germà necessitat. González Faus ens anima a llegir les benaurances de Mateu i ens revela: «Una misericòrdia sense fam de justícia esdevé paternalisme; una fam de justícia sense misericòrdia, pot desembocar en violència.»

Francesc Roig ens explica que Càritas, «com a entitat d'Església que és està "obligada" a seguir el missatge de l'Evangeli, que no és altre que l'ajuda permanent als qui estan més desposseïts dels beneficis de la societat».

«Per recuperar l'autoestima i el reconeixement cal que algú et reconegui», assenyala Ferran Busquets, «volem que tots els ciutadans vegin aquella persona com algú que pateix i que està vivint una injustícia.»

Pensem que les persones que dormen al carrer molts cops són vistes com una molèstia. Els veïns es queixen que aquella persona embruta el carrer, del soroll que fa, però no ens queixem que s'estan vulnerant els seus drets. Aquesta mirada costa que s'assumeixi per part de la ciutadania».

Amb tot, l'exemple dels voluntaris i voluntàries de Càritas i Arrels Fundació ens diuen que és possible una altra mirada sobre els pobres i que es poden canviar les coses. Així va ser per a Manel Garcés, el qual, amb senzillesa, assegura: «Ara soc feliç. Em conformo amb tenir un plat de menjar, un sostre, tenir al meu costat gent que m'estimi, ajudar a qui pugui. Aquest és el meu somni. I ja l'estic vivint.»

SABER ESCOLTAR

Un text de Tertul·lià

Repassant textos antics sobre el Baptisme, he trobat un escrit de Tertul·lià, que va néixer a Cartago el segle II i que va ser un gran escriptor. El seu estil acostuma a ser vehement i, a la vegada, apològic (defensor de la fe). Aquest autor té encara avui una gran importància en la Teologia cristiana.

He estat rellegint, doncs, el seu tractat sobre el Baptisme, en el qual desenvolupa els aspectes fonamentals d'aquest sacrament. Una de les figures que fa servir és la guarició del paralític que era a prop de la piscina de Bezatà. En aquesta piscina de Jerusalem, hi jeien, segons l'Evangelí de sant Joan, una multitud de malalts, cecs, coixos i baldats.

Jesús va mirar un home, que feia 38 anys que estava malalt, i li va pre-

guntar: «Vols guarir-te?» El malalt li va respondre que tenia un gran problema, perquè baixava un àngel a remoure l'aigua de tant en tant i ell, pel fet de ser coix, hi arribava tard. Jesús li va dir: «Aixeca't, pren la llitera i camina. A l'instant, l'home es trobà sa, prengué la llitera i caminava.»

Aquell que arribava primer al bany quedava guarit. «Aquesta figura de guarició corporal anunciava la guarició espiritual, tal com sempre les coses carnals precedeixen les espirituals.»

Tertul·lià exposa que «les aigües i l'àngel reberen un poder més gran. Els qui abans guarien la malaltia del cos, ara guareixen l'esperit; els qui abans donaven la salut temporal, ara retornen la vida eterna. Els qui abans alliberaven un home sol i

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

una sola vegada l'any, ara cada dia salven pobles, després de vèncer la mort amb la remissió dels pecats...».

El gran teòleg acaba dient que pel Baptisme l'home, fet a imatge de Déu, és restituit per la semblança del Creador. Perquè «rep aquell esperit de Déu que havia rebut en l'alenada que li donà la vida i que havia perdut per causa del pecat».

Tertul·lià va ser un escriptor prolífic i encara avui té una gran importància en la Teologia cristiana

P-J YNARAJA
Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Cap a l'any 1954, va caure a les meves mans el llibre *Dios hablará esta noche*, de Jean Marie de Buck. El vaig llegir, com podeu suposar, clandestinament. Per a mi va representar un descobriment fabulós. Al marge del protagonista, el que em va fascinar va ser la figura de la seva germana i em va impactar perquè vaig descobrir-hi el que jo havia experimentat en la meua vida. També vaig llegir Gertrud von Le Fort. He escrit i al·ludit a aquests autors per consolidar tot el que vaig escriure la setmana passada. Sí, em vaig enamorar als 13 anys, amb tota la intensitat i els matisos que podia viure en aquella edat. Dono moltes gràcies a Déu d'haver tingut dues germanes grans i d'haver jugat alegrement al barri amb nois i noies, alguns veïns i

A PROPÒSIT DE...

Valors (6)

altres familiars. I també per no haver perdut mai el contacte femení.

Vaig comprendre que hi havia estudis sobre la dona-mare, l'enamorada, l'esposa i l'amant, i també la del «descans del guerrer». Ara bé, no havia llegit, ni després tampoc, estudis sobre la dona germana. Em vaig adonar del protagonisme i la influència en la formació de la personalitat del germà menor: no se li esborra en tota la vida la bona influència.

Tenir una germana gran a la família, viure un cert enamorament,

Dono moltes gràcies a Déu d'haver tingut dues germanes grans

gaudir de l'amistat femenina és un gran do de Déu, que li agraeixo.

Potser, quan llegim sant Pau, cal que ho tinguem en compte. Va tenir una germana, no se sap si més gran que ell, però caldria saber-ho. Apareix als Fets dels Apòstols: «Però el fill de la germana de Pau es va assabentar de l'emboscada. Anà a la caserna i va entrar-hi per contar-ho a Pau. Aquest cridà un dels centurions i li digué: porta aquest noi al tribú, que li ha de comunicar una informació...» (23,17).

Sembla que hi va tenir poc tracte, però alguna cosa bona va experimentar. No és estrany, doncs, que encarregui a Timoteu que tracti «les joves com a germanes, amb tota integritat» (1Tm 5,2). Tracte que, indubtablement, és amor.

Repeteixo, aquest contacte, recte i afectuós, és un gran do.

Vida eclesial

Aquesta setmana recollim la cloenda del Sínode Panamazònic, parlem dels Equips Missió i Família de CVX, reflexionem sobre els abusos a l'Església i coneixem M. Eugenia Lloris, missionera al Brasil

El document final autoritza que les dones puguin rebre els ministeris de lectorat i acolitat

El Sínode de l'Amazònia es clausura amb una crida a la conversió

Després de tres setmanes de trobades i deliberacions, el Sínode de Bisbes per a la Regió Panamazònica es va tancar el diumenge 27 d'octubre al Vaticà amb una eucaristia solemne i la publicació del document final. El text consensuat és principalment una crida a la conversió integral de total l'Església. D'aquesta manera es pretén que els fidels catòlics prenguin consciència que la cura de l'Amazònia en concret i, més en general, de qualsevol ecosistema de la terra va íntimament lligada a la noció cristiana de creació de Déu i a l'amor per la vida. «La defensa de la terra», afirma el document, «no té cap altra finalitat que la defensa de la vida».

El document final del Sínode insta l'Església no només a protegir l'ecosistema de la conca amazònica, sinó també les diferents cultures que hi viuen, sobretot les indígenes, i a promoure la pau i la justícia. Amb aquesta finalitat es planteja una inculturació més efectiva del missatge cristià en aquelles terres, adaptant la pastoral a les necessitats de cada indret i fins i tot incorporant a la litúrgia elements nadius. Així mateix el document insisteix en la formació dels laics seguint l'esperit del Concili Vaticà II, qüestió que a les terres amazòniques és més necessària que a altres llocs per l'escassetat de sacerdots.

És probablement en aquest punt on les conclusions finals del Sínode aporten més novetats. En un dels apartats el document afirma que «el bisbe pot confiar, per un mandat de temps determinat, davant l'absència de sacerdots a les comunitats, l'exercici de la cura

pastoral a una persona no investida de caràcter sacerdotal». En la mateixa línia es convida a promoure la formació teològica de tots els laics, especialment de les dones. En alguns casos, el document preveu que puguin rebre certs ministeris: «Demaneu revisar el *motu proprio* de sant Pau VI *Ministeria quaedam*, per tal que també dones adequadament formades i preparades puguin rebre els ministeris del lectorat i l'acolitat.»

Durant la missa de clausura, el papa Francesc va fer una crida a una conversió cap a la pobresa espiritual, en solidaritat amb els habitants de l'Amazònia i els pobres d'arreu del món.

El document final va ser presentat a l'aula sinodal per voluntat expressa del Papa. El text consta de cinc capítols, una introducció i una breu conclusió.

El fil conductor és la «conversió» en diferents sentits: integral, pastoral, cultural, ecològica i sinodal. El text és el resultat de l'intercanvi «obert, lliure i respectuós» dels pares

L'objectiu del document final és explicar la història dels desafiaments i potencialitats de l'Amazònia

sinodals. Entre els principals temes es tracten la missió, la inculturació, l'ecologia integral, la defensa dels pobles indígenes, el ritu amazònic, el paper de la dona i els nous ministeris, especialment a les zones amb difícil accés a l'eucaristia.

L'objectiu és explicar la història dels desafiaments i potencialitats de l'Amazònia, el «cor biològic» del món estès al llarg de nou països i habitat per més de 33 milions de persones, de les quals prop de 2,5 milions són indígenes. Aquesta regió, la segona més vulnerable del món a causa del canvi climàtic, necessita «una nova direcció que permeti salvar-la d'un impacte catastròfic a tot el planeta», destaca el document.

També la REPAM (Xarxa Eclesial PanAmazònica) ha emès un missatge final on defineix el Sínode com «una experiència inèdita de caminar plegats i que ha transformat l'Església des dels drets de la perifèria, abans considerada indesitjable, que arriben al centre ajudant-la en el seu propi procés permanent de reforma en marxa».

ESGLÉSIA EN SORTIDA

«Pacem in terris»

L'altre dia vaig posar una pel·lícula que sempre em fa somriure i plorar, que em remou internament i em fa recordar que ser creient de veritat, de cor i de vida, és molt gran i responsable perquè possibilita transformacions veritables al nostre voltant.

La pel·lícula era *Joan XXIII, el Papa de la pau*. Potser no té premis, potser ni tan sols els mereix, però conèixer la figura de l'home que va decidir i aconseguir fer el Concili Vaticà II malgrat que l'entorn de la cúria li ho posés difícil —el Concili on es va parlar per primera vegada de la salvació fora de l'Església—, va suposar un descobriment per a mi ja fa algun temps.

Durant tota la seva vida va treballar per la pau. Com a Papa, la seva gran tasca va ser a favor de la pau. Escriví l'encíclica *Pacem in terris* sobre la pau entre tots els pobles que ha de fundar-se en la veritat, la justícia, l'amor i la llibertat.

Actualment les notícies fan referència a la manca d'entesa, a tants i tants llocs on hi ha conflictes bèl·lics i altres llocs on la manca d'entesa fa que la ciutadania visqui situacions de violència en el dia a dia.

La pau vindrà de la mà de la nostra actitud, de la nostra opció pel diàleg en la nostra tasca quotidiana, cercant moments de trobada per tal d'establir punts d'unió en les nostres relacions, en les nostres idees, en els nostres somnis...

Treballar per la pau ha de fer-nos canviar la manera de treballar i de negociar. Joan XXIII dirigeix l'encíclica a tota persona de bona voluntat. Segurament aquesta mirada seria un bon inici si treballem per a tota la humanitat cercant els punts de trobada, projectes comuns, cercant la pau, allà on siguem.

ESTHER BORREGO

L'Equip Missió Família de CVX crea grups a Espanya i Amèrica Llatina

Acompanyant persones separades i divorciades

CARME MUNTÉ
Redacció

L'exhortació apostòlica *Amoris laetitia* ha implicat un abans i un després per a la pastoral de família. Gràcies al pas endavant fet pel papa Francesc, l'Equip Missió Família de CVX (comunitat de vida cristiana d'espiritualitat ignasiana) ha creat un itinerari per a l'acompanyament a persones separades i divorciades.

«L'acompanyament de persones separades sorgeix a la llum d'*Amoris laetitia*», subscriu la saragossana Iciar Bayarte, membre de l'Equip Missió Família de CVX a Espanya. «El papa Francesc demana insistentment que a les paròquies i comunitats hi hagi eines i pastors preparats per acollir les persones separades.»

La xarxa SAL és una proposta de CVX que aborda el fenomen de la ruptura de parella i facilita eines per recrear la vida, integrant la ferida que s'ha creat a causa del trencament. Actualment, ofereix dos itineraris: Quatre Estacions i SEPAS. Són uns itineraris d'acompanyament personal el primer, i grupal el segon, que s'ofereixen a persones creients, tot i que en un moment donat s'hagin sentit rebutjades per l'Església. En aquest

sentit, Bayarte reconeix l'experiència de «persones que han hagut d'abandonar grups perquè només estaven formades per patrimonis o perquè no tenien una vida de família perfectament estructurada».

«És un gran consol que el Papa ens digui que de vegades un matrimoni no ha de continuar perquè hi ha situacions que degraden la persona per maltractament o per altres circumstàncies», afegeix. Per contra, «aquestes persones tenen tot el dret que la seva mare, que és l'Església, les aculli i companyi».

Per a Iciar Bayarte, a part de la comunió dels divorciats, un altre aspecte molt important d'*Amoris laetitia* és l'agilització dels processos de nul·litat. «El papa Francesc ens ve a dir una cosa preciosa: s'ha de simplificar el procés de nul·litat per atansar-lo a les persones creients.» No es tracta de banalitzar-lo, però sí d'acostar-lo al conjunt dels creients. «Conec força persones que han tingut una segona parella amb la qual han pogut viure l'ideal cristià del matrimoni.»

Les Quatre Estacions

Així com CVX compta amb El

Taller de formació d'acompanyants celebrat a Madrid el cap de setmana del 19 d'octubre.

ICÍAR BAYARTE
«Francesc demana eines i pastors preparats per acollir les persones separades»

Rellotge de la família per treballar i enfortir el projecte de família, calia disposar d'unes eines per a l'acompanyament de persones separades i divorciades. Va ser així com va néixer el programa SEPAS i Les Quatre Estacions: per ajudar en el procés de les persones que han patit un trencament de parella mitjançant un itinerari d'acompanyament, discerniment i pregària que permet fer una nova lectura del que s'ha viscut. La persona, segons les circumstàncies vitals i les seves necessitats, pot triar el que li sigui més idoni.

El mes de juny passat es va publicar el llibre *Las Cuatro Estaciones. Guía para recrear tu vida tras la ruptura de pareja* (Mensajero). L'itinerari marca les quatre estacions del procés, que pot durar un any o un any i mig. «L'hivern és el temps de recollir-se, d'escoltar a la vora del foc, de mirar endins», manifesta Bayarte. En aquest sentit, «oferim un treball personal, amb un procés de reflexió i pregària, mitjançant un seguit d'exercicis pràctics que ens permetin posar la vida en joc». Aquest procés necessita un acompanyament personalitzat.

La tardor és el temps de deixar caure les fulles mortes, temps de perdó. Segons constata la membre de l'Equip Missió Família, «hi ha moltes persones separades, fins i tot tornades a casar, que no han passat un veritable procés de perdó i que tornen a estar en situacions de dolor per no haver fet aquest profund treball». El treball de perdó, com a procés personal, es realitza en un taller vivencial que s'ofereix en grup.

L'estiu és un temps d'obertura, de trobar-se amb altres en comunitat. Per això, s'ofereix al companyat que participi en alguna mena de comunitat dins de l'Església, segons la seva disponibilitat. I finalment la primavera és el temps de florir, de recrear-se, de tornar a brotar. La persona, després d'una reconstrucció personal, ha pres consciència de l'experiència alliberadora del perdó i s'obre a un nou projecte de vida. Aquí se li ofereixen els exercicis espirituals de sant Ignasi de Loiola, que són adequats per a qualsevol procés de canvi.

El proper curs s'espera publicar la guia d'acompanyament del programa SEPAS. Aquest programa va néixer al Centre Arrupe de València fa cinc anys i actualment s'ofereix a diverses ciutats.

Creació de grups

CVX està creant grups a Espanya i Amèrica Llatina capaços de posar en pràctica les eines d'acompanyament a persones separades i divorciades. A Barcelona, ja s'han encetat acompanyaments personals amb Les Quatre Estacions i s'espera que aviat es puguin obrir grups amb l'itinerari SEPAS.

El 16 de novembre, al Casal Loiola de Barcelona, Icíar Bayarte i Julián Ajenjo presentaran Les Quatre Estacions i el programa SEPAS. Serà a les 17 h. També es presenta a Lleida, a la parròquia de Sant Ignasi de Loiola, els dies 17 i 18 d'abril del 2020.

Més informació: familia@cvx-e.es

La dominica francesa inaugura el curs de la Fundació Joan Maragall

Véronique Margron demana que la crisi dels abusos a l'Església serveixi per fer un canvi d'estil

JOAN ANDREU PARRA

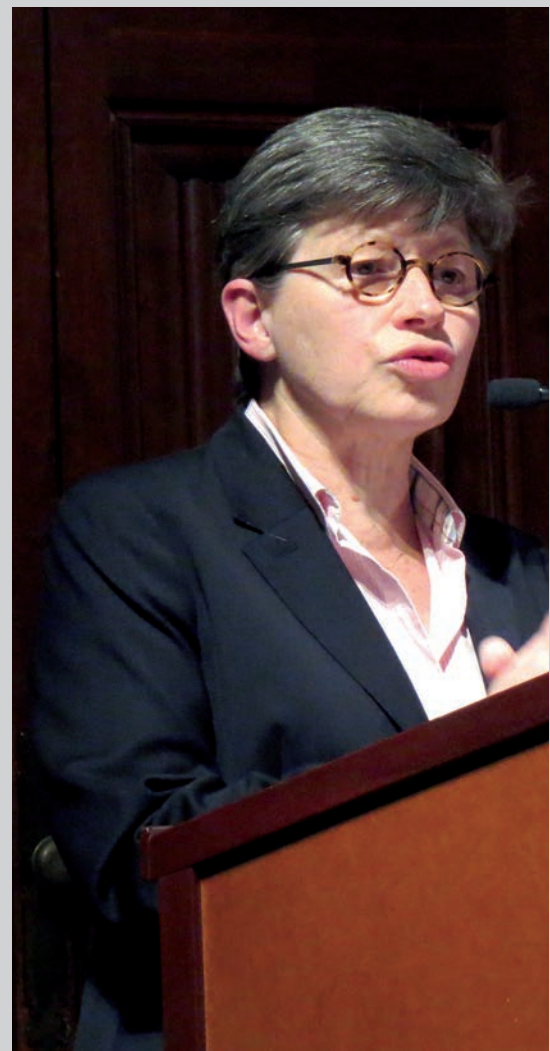
Fotos: Fundació Joan Maragall

Els patrons de la Fundació Joan Maragall acompanyen Véronique Margron al Seminari Conciliar de Barcelona.

«Què ha de morir en l'Església per tal de fer un procés pasqual que ens permeti ressuscitar?» Aquesta va ser la qüestió amb què la religiosa dominica Véronique Margron (Dakar, 1957) va obrir la lliçó inaugural del 30è curs de la Fundació Joan Maragall el 21 d'octubre passat i que es va centrar en l'entorn de la crisi dels abusos a l'Església. Aquesta teòloga i presidenta de la Conferència de Religiosos i de Religioses de França demana que els canvis en l'Església comencin per «dessacralitzar la figura del sacerdot, deconstruir el sistema clerical i promoure el lloc de les dones».

Margron sosté que «no és temps de fer moral» i que l'Església «no tenim l'exclusivitat de la veritat. Si l'Església es considera experta en humanitat no és només per la tradició sinó pels seus nombrosos pecats i només podem continuar cercant la veritat i vetllar per la protecció dels més vulnerables». La religiosa és molt crítica i es pregunta: «Com introduir la cultura de la claredat que protegeixi els més vulnerables sempre? L'Església no s'ha de protegir del món; els delictes no són secrets de família, hem de parlar de justícia i de veritat. Hem d'arribar fins al final d'aquesta tempesta». Precisament, per a Margron, «l'ocultació ha perpetuat la possibilitat del delicte. No hi ha cap comunitat que pugui afirmar que aquests abusos hagin desaparegut per sempre. L'exigència de la veritat és inajornable. Cal afrontar-la de cara».

I, a la vegada, recorda l'arrel dels abusos sexuals en el si de l'Església: «Són delictes d'abús de poder, d'abús de confiança, d'abús de l'ànima. S'invoca el nom de Déu per torçar voluntats.» Per això, Margron sosté que, a partir d'aquesta crisi, «l'Església se sent més obligada a reduir el clericalisme, que ha estat un factor que ha contribuït a l'extensió d'aquest problema. El papa Francesc ha insistit en aquest punt».

L'abordatge de la qüestió a França

El país veí podria indicar una línia de treball a les conferències episcopals d'altres països. En efecte, a França la Conferència de Religiosos i Religioses i la Conferència de Bisbes han col·laborat per crear tot just fa un any una comissió independent que ajudi que tota la veritat sobre els abusos sexuals a l'Església surti a la llum: «Aquesta comissió farà públiques les seves conclusions el febrer del 2021. És molt pluridisciplinària, amb psi-

Véronique Margron, abans d'entrar a l'orde religiós, va ser educadora de joves que havien delinquit i actualment és professora d'Ètica.

còlegs, juristes, treballadors socials, metges, seminaristes, homes i dones, no tots cristians... Ara està recollint testimoniatges: ja en té més de 2.200. Després els analitzarà amb detall per tractar d'establir quins han estat els mecanismes que han fallat, on hi ha hagut les complicitats que han permès que els abusadors poguessin continuar impunement les seves activitats durant vint o trenta anys», respon Margron a les preguntes de *Catalunya Cristiana*.

Pel que fa a la cimera antipeuderàstia que va convocar el papa Francesc el febrer passat al Vaticà, la religiosa creu que «és difícil fer-ne una avaluació detallada, però el simple fet de l'esdeveniment en si ja és prou essencial». I valora el fet que «ha estat la primera vegada que tots els presidents de les conferències episcopals del món s'han reunit per parlar d'una cosa tan greu; i han esdevingut conscients —un inici de presa de consciència— de la importància d'aquests fets. És especialment interessant, en particular, que hi hagin participat els bisbes de l'Àfrica, i que hagin pres consciència que això també els afecta; i que tots ho hagin escoltat, debatut i en siguin conscients. A partir d'ara no es podrà al·legar desconeixement».

Margron demana a l'Església que presti atenció a les víctimes: «El més important és que les víctimes puguin parlar i ser escoltades. No poder parlar és com tenir un punyal clavat. I que sentin que l'Església farà el que calgui i que denunciarà els culpables a la justícia.

Això és fonamental. He vist que el simple fet d'haver estat reconeguts com a víctimes ja ha alleujat una mica el patiment de moltes de les persones que havien sofert aquests abusos.»

La que va ser la primera dona degana d'una facultat de Teologia (a la Universitat Catòlica de l'Oest, a Angers), argumenta que «cal transformar la crisi en mutació i fer un canvi d'estil». I n'apunta algunes línies: «Com més pluralitat dins l'Església, més pluralitat hi ha d'haver en les responsabilitats. Calen altres experiències de vida: més laics i més dones en el màxim de responsabilitats possibles (governança, formació...). Hem de transmetre la fe en un context de llibertat, d'esperit crític.»

Finalment, Margron extreu un missatge positiu d'aquesta crisi de dimensions internacionals: «L'Església ha decidit apostar fortament per la veritat, examinar què ha fet i què ha deixat de fer. Escoltar les víctimes per tal de fer-los justícia i canviar el que calgui canviar. Ja des de Benet XVI però encara més intensament amb el papa Francesc.»

El bisbe auxiliar de Barcelona, Sergi Gordo, va cloure l'acte i va desitjar que «tant de bo que el treball de la Fundació Joan Maragall ens esperoni a mirar les crisis atentament amb els "ulls de la fe", com a desafiaments per créixer, anant més enllà d'una lectura superficial i epidèmica. Des d'aquest humanisme cristià s'enriqueix la nostra cultura, sortint del pensament únic que tot ho uniformitza i que, per tant, empobreix».

«L'Església se sent més obligada a reduir el clericalisme, que ha estat un factor que ha contribuït a l'extensió del problema dels abusos»

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h
Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros
www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

M. Eugenia Lloris fa més de 23 anys que és missionera al Brasil

«L'Amazònia és una causa per la qual viure i morir»

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA
Redacció

María Eugenia Lloris, religiosa de la Fraternitat Verbum Dei, ha participat a la «Tenda de la Casa Comuna» durant el Sínode de l'Amazònia celebrat a Roma. Aquesta missionera valenciana fa més de 23 anys que viu al Brasil i forma part d'un equip itinerant de missioners a l'Amazònia. Amb ella conversem sobre la realitat amazònica i l'Església d'aquest territori.

Com és la feina de l'equip itinerant missioner amazònic?

Procura construir una visió connectada, territorial, des de dins de l'Amazònia. Desenvolupa una missió juntament amb els pobles amazònics, en diàleg amb les seves cosmovisions lògiques i espai-temporalitat pròpies. Des del marc teològicopastoral de la *Laudato Si*, l'equip articula una missió geopolítica: escoltar, desvetllar, incentivar i donar suport a persones, grups i projectes perquè els empobrits i exclosos esdevinguin subjectes del seu alliberament, reconquereixin la seva dignitat i es reconeguin com a fills i filles preferits de Déu.

Quina és la problemàtica més urgent d'aquests pobles?

La pèrdua dels seus territoris a causa de l'extracció indiscriminada de les riqueses naturals: petroli, pedres precioses, or, fusta, entre altres. Els grans projectes de desenvolupament econòmic desconsideren la vida d'aquests pobles, i posen en risc el sosteniment i la vida dels seus habitants. Pobles en risc de supervivència alimentària i cultural. La cultura globalitzada i globalitzadora s'imposa desplaçant les cultures locals, costums i tradicions. Són pobles amb la identitat i les

arrels amenaçades. Amb els grans projectes de les hidroelèctriques i de l'agronegoci, l'explotació legal i il·legal dels minerals i el subsol, i l'antiecologisme dels governs (que només pensen en el guany immediat sense mesurar les conseqüències de l'acció explotadora indiscriminada) continua la devastació de l'Amazònia.

Com és l'Església de l'Amazònia?

És una Església propera als reptes dels pobles; que s'acosta als que són lluny, que no té por de caminar quilòmetres per escoltar els seus germans. Una Església que sap el paper fonamental que tenen els líders a les comunitats, i que els dona llibertat per actuar. Una Església senzilla que celebra la vida més enllà de formes o estereotips, que s'adapta i que ofereix el més important: la proximitat en llocs en els quals ningú no vol estar. És una Església viva que té molt per oferir. Una Església que compta amb els

«Desitjaria que l'Església es renovés per fer-se propera als pobles, generacions, persones»

M. Eugenia Lloris, amb un líder indígena.

Una imatge del Sínode de l'Amazònia celebrat al Vaticà.

laics, perquè el repte és ampli i vast. Una Església que fa comunitat i sap treballar amb tots aquells que tinguin una causa comuna. Jo trobo a faltar aquesta manera de ser Església a Europa.

El Sínode ha estat una manera de fer justícia als pobles amazònics?

La justícia més gran és que coneguem la seva vida, la seva saviesa, la seva cultura i riquesa, perquè tot-hom sàpiga que l'Amazònia està habitada per molts pobles anteriors a nosaltres, i que, quan la coneguem, la respectem i l'estimem, perquè és un bé de la humanitat. L'Amazònia no és terra de ningú; és terra de pobles, cultures, ètnies, que viuen de la terra, és el seu *modus vivendi* i necessita ser preservada.

Quins fruits li agradaria que donés aquesta assemblea sinodal?

Una consciència més gran i actituds concretes amb la cura de la Casa Comuna i el respecte als pobles originaris. Opcions d'una Església profètica, que anunciï la grandesa de la terra i de l'ésser humà, de l'Amazònia, i que denunciï, sense por, totes les intervencions, abusos, que fem contra la vida de la mare terra (*Pacha Mama*) i dels éssers humans. Decisions i compromisos que puguin respondre les demandes concretes dels pobles, perquè sentin que som germans iguals. Desitjaria que l'Església es renovés en la seva manera de viure la fe i transmetre-la, sense por de canviar les seves formes, per fer-se propra als pobles, generacions, persones.

Per a vostè, què representa l'Amazònia?

L'Amazònia, per a mi, és una causa per la qual viure i morir. Estar envoltada i embolcallada constantment d'aquesta natura em permet reconèixer el Creador, valorar la Casa que ens va ser donada i admirar-me, meravellar-me, tot desitjant que altres puguin gaudir-ne: generacions presents i futures. Em permet percebre com és d'injust que als qui hi viuen se'ls privi de terres, del seu propi estil de vida pels interessos econòmics d'empreses o d'un sistema que desconsidera els més petits.

Solius, 3 de juliol del 2016. El pare Enric Benito entre la seva germana, M. Isabel Benito, a la dreta de la imatge, i la mare de qui signa l'article, Dolors Gil.

Gràcies, Pare Enric. Prega per mi!

«Prega per mi»: aquestes varen ser les últimes paraules que em va dir. L'endemà, el diumenge dia 20 d'octubre, als 87 anys, Déu li va obrir els braços i el va acollir; com ell deia, l'última crida equival a l'acolliment definitiu. Aquest «prega per mi» em va colpir. Paraules pròpies d'un home de Déu, humil i amb una fe sòlida, tot i els últims sofriments per la precària salut. Tot i així, va exercir el seu servei generós fins a la major naixença, com diu el poeta Maragall: «Sia'm la mort una major naixença!»

Va ser un dels fundadors del monestir cistercenc de Santa Maria de Solius. Feia 65 anys que era monjo, 59 que era sacerdot i va ser prior del monestir des del 1999 fins al 2011. Estimava el silenci perquè, com ell deia, facilita la pregària. Vivia intensament la unió amb Déu a través de l'Eucaristia, l'ofici diví i la pregària contemplativa. Passava llargues estones a la cel·la escrivint, posant sobre el paper pensaments i reflexions que després facilitaria a tantes persones que confiaven en ell la seva direcció espiritual.

Vaig conèixer aquesta comunitat als inicis dels anys 90 i quan l'any 2008 va morir el meu director espiritual, el bisbe Joan Carrera, vaig demanar al

pare Enric si em podia acompanyar espiritualment. Han estat 11 anys de gràcies viscudes, més d'un centenar d'absolucions en què sempre afegia: «El Senyor t'ha perdonat, ves-te'n en pau, Clara.» La meua resposta era: «Gràcies, Pare Enric.» Només puc tenir paraules d'agraïment. De tracte afable i sempre disponible, a més les seves reflexions escrites t'ajudaven a viure el temps litúrgic. Sovint també rebia amb goig cartes seves. En una d'elles deia: «Deixem-nos gronxar per l'Esperit, deixem-nos conduir per ell, romanguem oberts a la seva llum i al terme trobarem Déu.»

Espero mantenir el seu llegat ben viu. En guardo un record entranyable. M'aconsellava, m'exhortava, em corregia, i em revifava el cor. Em recordava que com a verge consagrada sempre havia de millorar: com em preparava i vivia l'Eucaristia diària, la lloança a Déu en l'ofici diví i la pregària. El pare Enric em feia aquesta advertència: «Compte quan no sentis necessitat de pregar!» Sovint em recordava una citació monàstica: «Guarda l'ordre i l'ordre et guardarà.» També m'insistia a buscar sempre una convivència més fraternal.

Amb estimació i agraïment, avui jo et dic: «Pare Enric, prega per mi!»

SIGNES D'AVUI

Pau, conflicte, violència

El conflicte polític que vivim té un abast més gran del que alguns s'entesten a reconèixer. No es tracta només d'un conflicte intern de Catalunya, sinó sobretot d'un conflicte intern d'Espanya.

No ens hem d'espantar dels conflictes, perquè sempre estan presents, amb més o menys intensitat, en l'àmbit de la convivència. El punt clau rau en com se solucionen. Els dos camins més transitats són la pau i la violència. Cal entendre bé la pau, que no és l'absència de conflictes sinó la solució a través de la negociació, el diàleg i l'acord. Quan això no funciona, apareix la violència. Aleshores, s'encomana a les forces de l'ordre una tasca que s'havia d'haver resolt en altres àmbits. El centre de gravetat es desplaça dels Parlaments al carrer. La

incapacitat de negociar es converteix en crònica, com ho és la ferida històrica del segle passat, que no es va tancar i que encara supura. Quatre eleccions generals en quatre anys. Gran problema. Polítics sense mà esquerra sotmesos a la tirania de les enquestes i pendants del joc de les cadires. Resulta molt fàcil atribuir la violència recent que hem vist a quatre forassenyats. No és així. Durant anys s'han fet manifestacions de centenars de milers de persones, absolutament pacífiques. Per incompetència o per mala

Qui no sap escoltar el llenguatge de la pau, fa apologia de la violència

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

voluntat, s'han menyspreat, distorsionat, ignorat. La generació jove i no només ella, amb tota l'amalgama d'elements que es vulgui, ha demostrat que una setmana de confrontació ha despertat de la letargia i ha causat més impactes que anys de coreografia exemplar. La sentència, condemnant especialment tots dos líders dels moviments socials per la seva actuació pacífica, trenca tots els esquemes. Qui no sap escoltar el llenguatge de la pau, fa apologia de la violència. Les eleccions del 10-N, aconseguiran posar fi a l'analfabetisme de la pau i deixaran d'utilitzar Catalunya com a arma electoral? La polarització dona vots, però agreuja els problemes. Estem abocats a negociar la pau o a cronificar la repressió i la violència. En aquest tema, no hi ha tercera via.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Fa unes setmanes, algun lector em va dir que s'havia emocionat amb la història del «menor no acompanyat» a la recerca d'una mare. Avui jo he sentit la mateixa emoció amb un pare a la recerca del fill. Es tracta d'un tema que algú pot qualificar de «polític» i, per tant, tractar-lo amb la censura típica. Aquí em vull referir a la part més humana i, per tant, més universal: la d'un pare lluny del fill.

Va aparèixer a la pantalla de la televisió amb la senzillesa brollant de tot el seu ésser, un somriure trist, una vestimenta casolana —samarreta i dessuadora— i un llaç groc penjat d'una cadeneta. «Tinc 80 anys», va dir a l'entrevista d'*Els Matins* de TV3, i, si tot va com pinta, no tinc esperança de veure'l fora. És anguniós.»

Era el pare de l'Oriol Junqueras, un dels condemnats a penes que,

FINESTRA A LA VIDA

«No tinc esperança de veure'l fora»

sumades, arriben gairebé a 100 anys. A ell li ha tocat la pitjor part: 13 anys.

Jo vaig pensar que aquestes paraules del seu pare, i aquest dolor compartit, el podríem aplicar a molts pares que pateixen la mateixa angoixa. La condemna a una persona —deixant de banda la culpabilitat o la innocència que l'ha portat a un penal— no és només un càstig per al mateix condemnat, sinó per a tota la família i éssers estimats.

Precisament, un intern comú —no polític— que conec està recollint experiències d'altres interns que parlen del que podríem anomenar «danys col·laterals» que es deriven del compliment de les seves penes. Jo, que m'encarrego de la correcció dels escrits, estic impressionada per tant de dolor i tants patiments que comporta la desaparició darrere unes reixes d'un pare, un fill, un espòs... I parlo en masculí perquè

es tracta d'una presó d'homes.

En aquests moments, moltes famílies de casa nostra pateixen per la condemna dels fills, dels pares, o dels esposos. I, juntament amb les famílies, milers de persones que no acabem d'entendre un dolor tan gran i desproporcionat per uns fets i uns desitjos que s'han volgut resoldre per una via jurídica que no els pertocava. Només ens resta, com es va veure a Montserrat durant aquella vetlla de pregària, vèncer el mal amb el bé, lluitant per una societat més lliure, però sense rancúnies que ens facin mal.

La condemna a una persona no és només un càstig per al mateix condemnat, sinó per a tota la família i éssers estimats

Quim Torra, president de la Generalitat de Catalunya

«Necessito sortir al món amb la bandera del diàleg i la no-violència»

El president, en arribar a la seu dels nostres mitjans, va ser rebut pel director, Mn. Jaume Aymar.

«La sentència del procés interpel·la tothom: els homes i les dones d'Església, els treballadors, els empresaris o els esportistes»

El president de la Generalitat, Quim Torra, ens va visitar el 28 d'octubre, el dia en què Ràdio Estel celebrava 25 anys. Al llarg de l'entrevista que vam fer conjuntament Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*, conduïda pel periodista Joan Trias, i que va comptar amb la participació del nostre director, Mn. Jaume Aymar, el president va mostrar el seu suport als nostres mitjans de comunicació. De fet, no va dubtar ni un segon a fer un forat a la seva atapeïda agenda per fer-se present en l'aniversari de Ràdio Estel. En un moment de la conversa, Torra va destacar amb emoció la figura de Jesucrist com un referent personal i social.

Com valora l'aportació de Ràdio Estel en el panorama comunicatiu català?

Recordo perfectament quan Ràdio Estel va començar a emetre. La sintonitzo sovint pels programes de música i les reflexions. He volgut ser aquí perquè sortir, 25 anys enrere, amb una emissora en català no era fàcil. I, per tant, valoro molt aquell esforç que es va fer i l'aportació que suposa Ràdio Estel per a la ràdio en català. Us animo en aquest camí.

I el paper de l'Església catalana en relació amb el procés d'independència de Catalunya?

dència de Catalunya?

He visitat molts monestirs de Catalunya i he pogut copsar que són llocs de gran espiritualitat, alhora que tenen un gran interès pel que passa actualment. Hi ha una gran comprensió, així com un clam per la justícia. En aquest sentit, vull donar gràcies a tots aquells cristians que des del seu compromís de base lluiten contra totes les injustícies.

El 14 d'octubre, el mateix dia en què es comunicava la sentència del procés, els bisbes catalans feien pública una nota apel·lant a la misericòrdia i dient que cal alguna cosa més que l'aplicació de la llei [vegeu pàgines 36-37]. L'Església pot fer alguna cosa per ajudar que els polítics i líders independentistes surtin de la presó?

És un moment en què el país està a prova i, per tant, tothom pot fer coses. La sentència interpel·la tothom: els homes i les dones d'Església, els treballadors, els empresaris o els esportistes. Tothom s'ha de sentir interpel·lat per una sentència profundament injusta que mai no s'hauria d'haver produït, que va comportar la judicialització a la política i que, en definitiva, va jutjar homes i dones demòcrates i honorables, compromesos a complir

amb el mandat popular. Més enllà de tot això, hi ha una realitat inqüestionable que no desapareixerà: els més de dos milions de catalans que a cada elecció voten per la independència. És evident que cal una resposta política.

En la mateixa nota, els bisbes constaten que en els darrers anys ha minvat la qualitat de la convivència a Catalunya per la via del refredament, la ignorància o el menyspreu. L'amoïna la cohesió social?

El que em preocupa és la democràcia a Catalunya. El nostre és un poble madur que en els últims anys ha passat per unes proves molt complicades. El cap de setmana del 26 i 27 d'octubre hem vist manifestacions de signe contrari. Me'n alegro perquè demostra que el debat hi és i que tant els partidaris de la independència com els que volen continuar a Espanya desitgen expressar-se. El que volem és que aquesta expressió es pugui canalitzar, com es fa als països normals, en una votació. Al segle XXI no pots ser membre d'un Estat per obligació o submissió, sinó per adhesió a uns valors; per tant, per adhesió a un Estat que defensa els drets humans, la radicalitat democràtica, que vetlla pels més desfavorits i que, en totes les seves polítiques, intenta avançar i ser un país millor, un país d'oportunitats. L'esperit del catalanisme polític, avui majoritàriament dins del món independentista, sempre ha maldat per un país obert i d'acollida. La majoria de catalans ens sentim còmplices davant dels naufragis a la Mediterrània. Malauradament tenir els ports oberts no depèn de les autoritats catalanes. També per això volem ser independents.

Davant la necessitat de diàleg amb el govern espanyol, apel·la a la mediació de l'Església?

En aquests moments jo apel·lo a tothom perquè treballi per la mediació, la participació i la reflexió. Tothom ha de saber estar al lloc que li correspon i ajudar en tot allò que pugui. La campanya *Sit and Talk* busca una cosa tan senzilla com que els presidents de Catalunya i d'Espanya s'asseguin a parlar. Per tant, encoratjo que tothom s'adrexi a tots els governs, sobretot a l'espanyol, que és qui no agafa el telèfon, perquè puguem dialogar i expressar-nos. El govern espanyol ha d'adonar-se que no es pot governar Espanya sense escoltar Catalunya i que ara és més urgent que mai que despengui el telèfon.

Les darreressetmaness'han produït aldarulls als carrers de Barcelona i altres ciutats catalanes. Alguns joves han dit que les manifestacions multitudinàries que s'han viscut els darrers

«La trajectòria vital de Carrasco i Formiguera permet adonar-se de l'enorme complexitat del que va suposar la guerra civil»

«La figura de Jesús és la d'un lluitador formidable contra les injustícies del seu temps»

anys ja no els representen, que veuen que se'ls escapa el futur. Quina resposta se'ls ha de donar?

El meu missatge és el mateix de sempre. El nostre és un moviment que guanyarà per la seva tenacitat i persistència en els valors en els quals el catalanisme i avui l'independentisme s'ha mogut sempre: la democràcia, els drets humans civils, socials i polítics, que són els valors de la no-violència. Si manca algun element d'aquest triangle dels valors, no crec que puguem guanyar. Jo necessito sortir al món amb la bandera del diàleg i de la no-violència perquè aleshores tothom entén el nostre cas. La desobediència civil és un dret que hem de saber respectar, però sempre des dels paràmetres de la no-violència i la radicalitat democràtica.

Quin ha de ser el paper dels mitjans de comunicació en tot el que estem vivint?

Els mitjans de comunicació tenen una missió crucial: explicar la veritat del que passa. Quan penses com és possible que haguem arribat fins aquí: presos polítics, exiliats, represaliats..., quan del que es tractava era d'una qüestió política, de saber l'opinió de la gent i d'actuar amb conseqüència. Com els britànics o els canadencs van saber trobar una solució per a les seves minories nacionals d'Escòcia i el Quebec? És vital que

L'entrevista va ser emesa en directe per Ràdio Estel. Carme Munté, Joan Trias, Quim Torra i Jaume Aymar, d'esquerra a dreta.

Per a mi Manuel Carrasco i Formiguera és un referent vital, m'hi sento molt proper ideològicament. Era un independentista que va lluitar pels drets nacionals de Catalunya, alhora que catòlic practicant, pare de família nombrosa, preocupat perquè l'Església s'aboqués socialment envers els més pobres. Per tant, era una persona molt compromesa cívicament i políticament amb el seu temps. La seva trajectòria vital permet adonar-nos de l'enorme complexitat del que va suposar la guerra civil. Carrasco i Formiguera trenca tots els esquemes perquè és un independentista, alhora que un catòlic, detingut i afusellat pels franquistes, tal com recull el P. Hilari Ràguer al llibre *Divendres de passió*. Altres referents de polítics catòlics són Miquel Coll i Alentorn o Alfons Comín.

En una societat caracteritzada per la laïcitat i la pluralitat, quin ha de ser el paper de les confessions religioses?

A la nostra societat hi ha d'haver lloc per a tothom. Hi ha qui troba en les religions una determinada manera de pensar que el porta a una actuació concreta. En aquest sentit, la figura de Jesús és la d'un lluitador formidable contra les injustícies del seu temps, cosa que el va portar a la mort.

totes aquestes reflexions es puguin fer a través dels mitjans de comunicació. Václav Havel, polític que admiro molt, deia que «hem de viure en la veritat». Em sembla que són temps en què hem de viure en la veritat.

REFERENTS CRISTIANS

Vostè va estudiar als jesuïtes de Sarrià. Quina és la sensibilitat catòlica a la qual se sent més proper?

Els jesuïtes tenien un tarannà molt obert. Eren anys de molta influència del bisbe Pere Casaldàliga, de la Teologia de l'Alliberament i de l'Església dels pobres. Soc molt amic de l'escolapi Josep Maria Monferrer, que viu al barri de la Mina. Altres referents són els professors jesuïtes que vaig tenir, i en definitiva, capellans que fan un treball formidable en barris obrers. Hi són senzillament perquè creuen que el seu lloc és acompanyant la gent i, fent això, fan una demostració de vida exemplar. Em sento molt compromès amb l'Església dels pobres, també amb el moviment ecumènic. Com milers de catalans he participat en les trobades de Taizé de cap d'any. Quan es va fer la trobada a Barcelona, vaig acollir pelegrins a casa.

Se sent deutor de figures com Manuel Carrasco i Formiguera, advocat i polític, republicà i catòlic, assassinat l'any 1938?

Actualment, la seva escola necessita alguna cosa més que el millor especialista en neteja

Lunet consulting
LA CONSULTORIA ESPECIALISTA EN FACILITY SERVICES

LUNET som especialistes en neteja i facility services per a escoles. I, a partir d'ara, també consultors. Amb LUNET CONSULTING neix la 1a Consultoria Especialista, un nou model millor adaptat a les noves necessitats de la seva escola. Parlem? Truquin's al 902 010 977 o entri a www.lunetconsulting.es i un dels nostres consultors li farà una proposta sense compromís.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Tornem a començar

Estimats diocesans, fa uns anys, l'aleshores cardenal de Milà, Carlo Maria Martini, va publicar una carta pastoral amb motiu de la clausura d'un Sinode que s'havia celebrat en aquella arxidiòcesi italiana. El títol era aquest: *Ripartiamo da Dio* («Tornem a començar a partir de Déu»). En el món d'avui ens movem enmig de nebuloses tan espesses que per orientar-nos hem de tornar al punt de partença, a les beceroles de la fe. L'Església que parla de solidaritat, de justícia i, fins i tot, de nacionalismes, és capaç avui de parlar de Déu?

En el Concili Provincial Tarraconense de 1995 es va demanar més d'un cop: «Ensenyeu-nos a pregar.» I no es deia amb un plany conservador, ben al revés. El punt de partença de la pregària és l'encontre amb Déu, altrament preguem a l'aire. S'hauria pogut dir: «Ensenyeu-nos a trobar Déu.»

El Concili Provincial, a l'inici del capítol segon, aprovà la proposta següent, considerada, a més, prioritària: «L'Església escolta la Paraula de Déu i la proclama com a Paraula de salvació. El Concili [...] insta cada fidel cristià a escoltar-la en l'Església i a pregar amb ella, per tal de viure de la seva força transformadora i en plena obediència de fe al Senyor, sota el guiatge de l'Esperit Sant.»

Al Déu dels cristians no s'hi arriba simplement a través de discursos de filosofia. És ell qui s'acosta a la vida dels homes i es manifesta en la seva història. Al Cenacle, abans de la passió, l'apòstol Felip demana a Jesús: «Senyor, mostra'ns

el Pare, i no ens cal res més» (Jn 14,8). I Jesús li respon: «Felip [...], qui m'ha vist a mi ha vist el Pare» (Jn 14,9). El Déu revelat en Jesucrist s'amaga en Jesús.

A vegades discursegem massa sobre Déu i acabem «domesticant el misteri», com afirma el papa Francesc. I afegeix: «Quan algú té respostes a totes les preguntes [...] és possible que sigui un fals profeta, que fa servir la religió en benefici propi, al servei de les seves elucubracions psicològiques i mentals. Déu ens supera infinitament, sempre és una sorpresa i no som nosaltres els que decidim en quina circumstància històrica trobar-lo, ja que no depèn de nosaltres determinar el temps i el lloc del trobament» (*Gaudete et exsultate*, 40-41). De fet, un déu que no causa sorpresa és una criatura més, no és Déu.

El moll de l'os de la fe cristiana és la resurrecció. És la gran sorpresa. En el Crist que sofreix hi ha algú que l'acompanya, que l'aguanta, que quan a la creu haurà lliurat l'últim alè, el ressuscita. El centurió tenia un cor net, la capacitat de sorprendre's. Per això és capaç de creure: «És veritat, aquest home era Fill de Déu» (Mc 15,39).

Els cristians que tenim la missió de fer-lo conèixer, ens desfem en discursos. No ens adonem que l'ajudem a descobrir als germans quan, a l'hora de la veritat, li fem confiança, i com més plena, més.

La confiança que Jesús té amb el Pare del cel causa sorpresa i fa venir ganes de fer el mateix, crida a fer com ell.

«Tornem a començar a partir de Déu!»

Amb tu, som una gran família

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Aquest diumenge celebrem la jornada de «Germanor», que conserva el lema dels darrers anys: «Amb tu, som una gran família.» Aquesta diada vol ser una invitació a prendre consciència de les necessitats econòmiques de l'Església, que viu i peregrina en el món i, en particular, a Barcelona. Una Església que vol dur a terme la missió que ha rebut de Jesucrist i que es concreta en l'anunci de l'Evangeli, la celebració dels sacraments i les obres caritatives, socials, educatives i culturals. És una invitació perquè tots hi col·laborem.

Som una gran família en què cadascú és cridat a cooperar d'acord amb les seves possibilitats. Ara bé, també cal que l'Església reti comptes de la seva acció. És per aquest motiu que l'Església aprofita aquest dia per donar a conèixer la seva organització, estructura, finançament i activitats que desenvolupa.

El compromís de l'Església amb la transparència és un dels principals reptes assumits en els darrers anys. És amb aquesta finalitat que

cada any la Conferència Episcopal Espanyola elabora la *Memòria anual d'activitats de l'Església a Espanya* per retre comptes a la comunitat catòlica i a tota la societat. Aquesta Memòria d'activitats ha estat revisada per la prestigiosa auditora internacional PwC i compta amb el reconeixement de la institució Transparència Internacional Espanya.

En aquest document s'explica quina és la contribució de l'Església catòlica a la societat. Per citar algunes dades: 45,6 milions d'hores dedicades pels agents de pastoral (ministres ordenats, voluntaris i seglars); 2.452 escoles catòliques concertades que estalvien més de 3.324 milions d'euros a les administracions públiques; més d'un milió i mig de persones acompanyades i ateses en algun dels més de 1.100 centres sociosanitaris de l'Església; 120.925 immigrants atesos; 100 centres de promoció de la dona que acullen 20.731 dones, soles o amb fills, amb risc d'exclusió, víctimes de violència, d'explotació sexual o laboral; 6.425 centres per

mitigar la pobresa que beneficien més de 2,3 milions de persones, etc. Són xifres impressionants que no voldria passar per alt. És un motiu per enorgullir-nos de la gran labor que l'Església fa pel bé comú de tota la societat. Tant de bo totes les entitats civils, polítiques i religioses aconseguim treballar conjuntament d'una manera més coordinada. Si ens coordinem millor i aprofitem les sinergies, més gran serà l'eficàcia i l'eficiència de la despesa social i evitarem un malbaratament de recursos.

A tots els que contribuïu al sosteniment de la noble missió de l'Església, gràcies. La vostra contribució és molt benvinguda, com, per exemple, quan oferiu el vostre temps; quan marqueu la «X» en la Declaració de la Renda (en favor de l'Església catòlica i també en favor de les altres finalitats socials); amb les vostres aportacions periòdiques; o quan feu donatius puntuals, especialment, en la col·lecta de la diada de «Germanor», que avui es fa a totes les esglésies. Gràcies a tots per fer-ho possible.

COMENTARI DE LA PARAULA

Els fills del món futur no arribaran mai a morir: són iguals als àngels de Déu

GLORIA MONES

Jesús estava ensenyant en el Temple (20,1), quan se li acosten alguns saduceus que negaven que hi hagués resurrecció després de la mort. Aquests li plantegen un cas de moral: «Mestre, Moisès ens va escriure que, si el germà d'algú mor sense fills, havent pres muller, que prengui el seu germà la seva muller i susciti descendència al seu germà.» Es tracta de la coneguda Llei del levirat. El plantejament és molt rebuscat: intenta ridiculitzar la seva creença en la resurrecció que defensaven també els seus adversaris fariseus: «Eren, en el nostre cas, set germans. El primer que prengué muller morí sense fills, i el segon i el tercer; semblantment els set no deixaren cap fill i moriren; finalment també la muller va morir.» La pregunta que li formulen no permet cap escapatòria: «En la resurrecció, doncs, de quin d'ells serà muller? Tots set, en efecte, l'han tinguda per muller.» Jesús els respon diferenciant entre les normes que regeixen el món present, basades en la procreació d'homes i dones, i les que regiran en el món futur: els qui hagin estat trobats dignes

d'atènyer aquell món i la resurrecció no es casaran entre ells, perquè no hauran arribat mai a morir. En una paraula: «Són iguals als àngels per a Déu, essent així que són fills de la resurrecció.» Tota la força de l'argumentació rau en l'expressió «els qui hagin estat trobats dignes», cosa que implica una opció personal lliure i responsable que respecti a fons la creació. Està a l'abast de tothom, homes i dones, però que només l'assoliran aquells que respectin l'altre i superin el seu ego. Aquestes persones, «per a Déu» són iguals als àngels, l'ideal que havia proposat a tots els humans. Com que li havien citat la Llei mosaica del levirat, els addueix com Moisès mostrà que els morts ressusciten «quan anomena "Senyor" el Déu d'Abraham i Déu d'Isaac i Déu de Jacob» (Ex 3,6.15-16) i Jesús ho ratifica: «Déu, de morts, no ho és, sinó de vius, perquè per a ell tots (aquells) viuen.»

JOSEP RIUS-CAMPS
Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

IGNASI RICART
Claretia i biblista

Com és que a l'AT Déu de vegades diu que no vol sacrificis?

El ritual del Temple de Jerusalem era molt important per al poble d'Israel, i estava fixat d'una manera escrupolosa. El risc era complir tota aquesta litúrgia a la perfecció sense que tingués cap efecte en l'interior del fidel. Les ofrenes i els sacrificis exteriors, també per a nosaltres, cristians, han de ser la imatge del sacrifici interior. Si l'home no ofereix el seu cor a Déu, si no practica la misericòrdia, tota la litúrgia és una carcassa buida.

Per aquest motiu, a l'Antic Testament (AT) Déu recorda què és superflu i què és essencial: «Detesto i refuso les vostres festes; els vostres aplecs sagrats, no els puc veure. Ni que m'oferiu holocaustos i ofrenes, no m'hi complac; els sacrificis de comunió, ni tan sols me'ls miro. No em molesteu més amb el xivarri dels vostres cants. No vull sentir el so de les vostres arpes. Deixeu que el dret brolli com l'aigua i la justícia rafi com un torrent inestroncable» (Am 5,21-24). «El dejuni que jo aprecio és aquest: allibera els qui han estat empresonats injustament, deslliga les corretges del jou, deixa lliures els oprimits i trosseja jous de tota mena. Comparteix el teu pa amb els qui passen fam, acull a casa teva els pobres vagabunds, vesteix el qui va despullat. No els defugis, que són germans teus. Llavors brillarà com l'alba la teva llum, i les teves ferides es clouran en un moment» (Isaïes 58,6-8). Més tard aquest esperit inspirarà les paraules i l'actuació de Jesús al Nou Testament.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYA
CRISTIANA.CAT

Diumenge XXXII de durant l'any

Lectura primera

2Ma 7,1-2,9-14

El Rei del món ens ressuscitarà a una vida eterna

Lectura del segon llibre dels Macabeus:

En aquells dies, set germans, que havien estat detinguts amb la seva mare, eren forçats pel rei, sota la tortura d'assots i de fuets, a menjar carn de porc, que la Llei prohibia. Un d'ells, parlant per tots, digué: «Què vols saber de nosaltres amb aquest interrogatori? Estem disposats a morir abans que violar les lleis rebudes dels nostres pares.» El segon, a punt d'expirar digué: «Tu ens pots privar d'aquesta vida, botxí, però el Rei del món, als qui morim per les seves lleis, ens ressuscitarà a una vida eterna.» Després d'aquests va ser torturat el tercer. Tragué la llengua de seguida, tan bon punt li ho demanaren, estengué les mans sense por i digué amb una noble generositat: «Les havia rebudes del cel, però per fidelitat a les lleis del cel no les planyo i espero recobrar-les d'allà dalt.» El rei mateix i els de la seva comitiva quedaren sorpresos de la valentia d'aquell noi, que tenia per no res el dolor de les tortures. Mort aquest, turmentaren el quart amb la mateixa crueltat. A punt d'expirar deia: «Ara que morim a mans dels homes, és bo de confiar en l'esperança que Déu ens dona de ressuscitar-nos, perquè tu no ressuscitaràs pas a la vida.»

Evangelí

Lc 20,27-38

Déu no és de morts, sinó de vius

Lectura de l'evangelí segons sant Lluc:

En aquell temps, uns saduceus anaren a trobar Jesús. Els saduceus neguen que els homes hagin de ressuscitar. [Per això li proposaren aquesta qüestió: «Mestre, Moisès

Salm responsorial

16

Escolteu-me, Senyor, demano justícia,
escolteu el meu clam;
oïu atentament la meva defensa,
surt de llavis que no enganyen.

R. Quan em desvetlli, us contemplaré fins a saciar-me'n, Senyor.

Els meus passos no abandonen els camins prescrits,
avancen segurs per les vostres rutes.

Us invoco, Déu meu, i sé que em respondreu;
us invoco, Senyor, escolteu el que us demano. *R.*

Protegiu-me a l'ombra de les vostres ales.

Jo vinc a veure-us demanant justícia.

Quan em desvetlli, us contemplaré fins a saciar-me'n. *R.*

Al·leluia

Ap 1,5-6

Jesucrist és el primer ressuscitat d'entre els morts. Que li sigui donada la glòria i el poder pels segles dels segles.

ens va prescriure que si un home casat mor sense fills, el seu germà es casi amb la dona del difunt, per donar descendència al seu germà. Doncs bé: hi havia set germans. El primer, que era casat, morí sense fills. El segon, el tercer, i així fins al setè es van casar amb la dona del difunt i moriren sense deixar fills. Finalment ella també morí. Aquesta dona, per tant, en la resurrecció, de quin dels set serà l'esposa? Perquè tots set s'hi havien casat.»] Jesús els respongué: «En el món present els homes i les dones es casen, però

Lectura segona

2Te 2,16-3,5

Que el Senyor, i Déu us faci constants en tota mena d'obres bones i de bona doctrina

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Tessalònica:

Germans, que Jesucrist mateix, el nostre Senyor, i Déu, el nostre Pare, que ens ha estimat tant i ens ha concedit per la seva gràcia un consol etern i una bona esperança, conforti els vostres cors i els faci constants en tota mena d'obres bones i de bona doctrina. Finalment, germans, pregueu per nosaltres: que la Paraula del Senyor es propagui pertot arreu i sigui glorificada com ho ha estat entre vosaltres, i que Déu ens alliberi dels homes irresponsables i dolents, perquè no tothom té la fe. El Senyor és fidel. Ell us farà constants i us guardarà del Maligne. Us tenim tota la confiança en el Senyor, i sabem que tot això que us recomanem ja ho feu i continuareu fent-ho. Que el Senyor encamini els vostres cors a estimar Déu i sofrir amb constància com ho feu Jesucrist.

els qui Déu considerarà dignes de tenir un lloc en el món que vindrà i en la resurrecció dels morts no es casaran, perquè ja no podran morir mai més. Pel fet de tenir part en la resurrecció són iguals que els àngels i són fills de Déu. I que els morts han de ressuscitar, Moisès mateix ho deixa entendre en el passatge de la Bardissa que no es consumia, quan diu que el Senyor és el Déu d'Abraham, Déu d'Isaac i Déu de Jacob. Déu no és Déu de morts, sinó de vius, perquè, per a ell tots viuen.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAL I)

TEMPS ORDINARI

(SALTERI: SETMANA 4)

Novembre

10. DIUMENGE

Diumenge XXXII de durant l'any, Verd. Lectures: 2 Macabeus 7,1-2.9-14 / Salm 16 / 2 Tessalonicencs 2,16-3,5 / Lluc 20,27-38. Solsona: **Dedicació de la catedral** (S), *Blanc*. SANTORAL: Andreu Avel·lí, prev.; Lleó el Gran, p.; Teopista, vg.; Tiberi, mr.

11. DILLUNS

Sant Martí de Tours (MO), *Blanc*. Lectures: Saviesa 1,17 / Salm 138 / Lluc 17,1-6
SANTORAL: Menna, mr.

12. DIMARTS

Sant Josafat (MO), *Vermell*. Lectures: Saviesa 2,23-3,9 / Salm 33 / Lluc 17,7-10
SANTORAL: Emilià de la Cogolla, erm.

13. DIMECRES

Fèria, *Verd*. Lectures: Saviesa 6,2-12 / Salm 18 / Lluc 17,11-19. O bé: *Sant Leandre* (ML), *Blanc*. SANTORAL: Dídac d'Alcalà, rel.; Ennata, vg.; Estanislau de Kostka, rel.; Homobò; Nicolau I el Gran, p.

14. DIJOUS

Fèria, *Verd*. Lectures: Saviesa 7,22-8,1 / Salm 118 / Lluc 17,20-25
SANTORAL: Josep Pignatelli, prev.; Serapi, mr.; Veneranda, vg.

15. DIVENDRES

Fèria, *Verd*. Lectures: Saviesa 13,1-9 / Salm 18 / Lluc 17,26-37. O bé: *Sant Albert el Gran* (ML), *Blanc*. SANTORAL: Eugeni, b.; Leopold.

16. DISSABTE

Fèria, *Verd*. Lectures: Saviesa 18,14-16;19,6-9 / Salm 104 / Lluc 18,1-8. O bé: *Santa Margarida d'Escòcia* (ML), *Blanc*; *Santa Gertrudis* (ML), *Blanc*. SANTORAL: Edmon, b.

El Sant 10 NOVEMBRE

Sant Lleó el Gran

De tots els Bisbes de Roma només uns pocs reben el sobrenom de «gran». Són els que van tenir un paper important salvant la ciutat de Roma de caure en mans d'invasors i salvant l'Església de perdre's en lluites internes. Un d'aquests Papes és Lleó el Gran (c. 400 - 461).

Sant Lleó el Gran va ser Papa de Roma en un temps difícil, durant la desintegració de l'Imperi romà i les invasions dels pobles del nord i l'est d'Europa. Va ser molt estimat pel seus contemporanis per haver evitat que Àtila, cap dels huns, conquerís i saquegés Roma sortint-lo a trobar i parlant-hi personalment. Va fer el mateix un temps després amb els germànics comandats per Genserik. A part, durant el seu llarg pontificat de 21 anys va fer construir nombroses esglésies, va combatre les heretgies i va escriure nombroses cartes i sermons encoratjant els fidels a mantenir la fe i l'esperança. Proclamat Doctor de l'Església el 1574 per Gregori XIII.

Només hi ha dues maneres de celebrar

JAUME GONZÁLEZ PADRÓS
Professor de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona

Els fidels catòlics, en un context de gran mobilitat com l'actual, participen en una o altra celebració litúrgica. Observen, sovint, entre elles notables diferències i, en no pocs casos, conclouen que aquesta diversitat és una pura qüestió d'estils. És hora, doncs, de desfer aquesta mentalitat eclèctica. Només hi ha dues maneres de celebrar litúrgicament: bé o malament.

No hi ha diverses maneres d'intervenir quirúrgicament un pacient. Una és la que s'ajusta a la correcta praxi de la ciència mèdica cent per cent i una altra és la que no ho fa. La primera és bona i l'altra, dolenta. No hi ha diverses maneres de realitzar els plànols per construir un edifici. Una és la que respecta les mesures, els pesos, els contrapesos, els volums, i tot amb precisió, i una altra és la que no fa servir el rigor en el càlcul. La primera és bona i l'altra dolenta. No hi ha diverses maneres d'exercir el dret. Una és la que es basa en l'estricta respecte a les lleis i una ponderada interpretació segons la jurisprudència i tots els altres elements a tenir en compte, i l'altra és la que fa el contrari o actua sense la deguda precisió legal. La primera és bona, la segona, dolenta. Etcètera.

Evidentment, dins de la bona manera d'exercir la pròpia activitat hi haurà estils diferents i respectables. Però aquesta diversitat només és admissi-

ble dins de *la bona pràctica*. El que surt d'aquí no és diversitat, és, senzillament, defectuós, sense qualitat, perjudicial.

Pel que fa a la litúrgia celebrada, passa una cosa semblant. Només hi ha una manera que està bé: aquella en la qual tots els celebrants, sacerdots i assemblea, impregnats totalment del sentit i la força de la litúrgia (cf. SC 14), s'ajusten escrupolosament al que prescriuen els llibres litúrgics (cf. SC 22, 3). Fer altres coses no és una «manera de celebrar», sinó senzillament celebrar malament.

Aquí no jutgem les intencions. I no ho fem, entre altres coses, perquè les intencions, tot i que són importants, no són definitives. Per això la saviesa popular diu que, de bones intencions l'infern n'és empedrat.

És curiós —molt curiós— que s'hagi de dir tot això després del Vaticà II i del magisteri magnífic dels Papes posteriors —dos d'ells, sants—, on es va definir amb precisió el que és exactament la sagrada litúrgia, i com s'ha de celebrar.

Arribats al punt que estem, a l'Església en general i en les particulars comunitats, no són pocs els que es rendeixen a l'argument que tot depèn del color del vidre amb què es mira la realitat... No obstant això, alguns continuarem afirmant, obstinadament, que la veritat no resideix en la lent, sinó davant seu.

Aportació al Sínode de l'Amazònia

MARIA ASSUMPCIÓ MELERO MARTÍNEZ
Vicepresidenta d'OCASHA-CCS

Antonio García Fernández, de Jaén, és missioner laic d'OCASHA-CCS. Resideix a Manta (arxidiòcesi de Portoviejo, Equador), on coopera amb la seva dona, Ana Cruz, i els seus tres fills. OCAHSA-CCS és una associació de missioners laics al servei dels pobles del Sud i una eina perquè les nostres diòcesis puguin donar resposta a la vocació missionera del laicat.

L'Antonio va participar en el Congrés d'ecologia integral i Sínode amazònic *Reptes i desafiaments per la cura de la Casa Comuna a l'Equador*. Explica que va ser «una experiència única, amb més de tres-cents participants de diferents territoris i regions del país. Diverses línies de treball des del veure, discernir i actuar, amb nombroses ponències». I comenta que «vam conèixer pobles amazònics i caps de diferents nacionalitats indígenes, aprenent i compartint la seva visió d'ecologia integral. Ens van compartir costums, remeis ancestrals, preocupacions, projectes i activitats. Vam poder aportar des d'experiències puntuals i visions diferents per enriquir-nos mútuament. Plegats vam reflexionar des de la realitat de cada diòcesi».

«La iniciativa del Sínode —recorda Antonio García— va néixer fa sis anys a l'Equador, al Puyo, i

tanca el cercle de preparació aquí mateix, a Quito, després de realitzar trobades a tots els països implicats. Hi van participar gairebé noranta mil persones en les reflexions i centenars d'organitzacions indígenes i col·lectius socials. Des de l'Equador li vam presentar al Papa onze preguntes i onze suggeriments amb rostre de laicat i de dona, d'indígena empobrit, de poblat enterrat per les grans empreses i de treballadors esclavitzats sense identitat.»

«Vam posar el nostre granet de sorra al presínodo. Tota una gràcia participar i conèixer tants personatges, alguns perseguits i amenaçats per les mineres, petroleres, hisendes esclavistes... Profetes socials i de l'Església, persones que estan donant la vida pel planeta i la coherència de l'Evangelí», afirma.

El treball de l'Antonio i l'Ana a l'arxidiòcesi de Portoviejo consisteix en la formació dels equips de Càritas parroquial en l'àmbit diocesà, pastoral penitenciar, pastoral de la salut i ensenyament. Porten un centre d'escolta i orientació a la Universitat de Manta. En mobilitat humana —migrants— s'encarreguen de donar refugi, alimentació, gestions de salut i d'educació, atenció psicològica, assessorament jurídic... Ara coordinen un grup de voluntaris per sortir a les nits a conèixer i compartir menjar amb els sensesostre.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE
DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Dubtes de consciència

En una confessió, cal dir tots els pecats amb pèls i senyals o potser es tracta de penedir-se més genèricament tot citant els manaments que s'han vulnerat sense entrar-hi en massa detalls? Mai no ho he tingut clar.

El sagrament de la penitència ens ha de portar pau, fer una experiència de la misericòrdia de Déu. Quan sorgeixen tantes inquietuds després d'una confessió, vol dir que alguna cosa no la fem bé. A vegades són defectes de consciència o manca d'adequada formació per fer una bona confessió. En primer lloc li recomano que manifesti aquests dubtes i inquietuds al seu confessor habitual. Ell l'ajudarà a fer una bona confessió. Una bona confessió s'inscriu en el marc d'un esperit de veritable conversió, d'una voluntat sincera de conformar la nostra vida a l'Evangelí. Cal evitar tant els escrúpols com la laxitud. De fet, la confessió dels pecats és estrictament necessària per als pecats greus i ordinàriament una consciència ben formada adverteix bé aquests pecats que no solen ser freqüents. Pel que fa als pecats sexuals, cal evitar entrar en detalls massa concrets. Tampoc no es pot reduir l'acusació a una formulació genèrica dient «he pecat contra el sisè manament». No tot té la mateixa gravetat. O en les faltes de caritat envers el proïsme, s'ha de considerar el mal objectiu causat als altres i també la possibilitat de reparar-lo. Cal aplicar l'examen de consciència particular per anar superant els defectes i vicis més freqüents. A vegades oblidem la importància del propòsit d'esmena. Un bon signe de l'autenticitat de la nostres confessions és la reforma de la nostra vida i costums. Finalment li diré que la bona recepció del sagrament de la penitència requereix un camí, un aprenentatge, una pràctica dilatada en el temps amb la seva periodicitat.

PER ENVIAR CONSULTES
AL DR. MATEO:

elconsultori@hotmail.com
Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

Reflexions de dos metges

Ara que la tardor ens endinsa en la nostàlgia, en les «fulles mortes», ens venen a la memòria els coneguts versos de Verlaine: «*Los largos sollozos de los violines del otoño hieren mi corazón con una languidez sonora...*» En aquest ambient, m'arriba l'aventura per escrit de dos metges, Manuel Álvarez Romero, cordovès establert a Sevilla, director del Centre Mèdic Psicosomàtic, i José Ignacio del Pino Montesinos, especialista en Psiquiatria i en Psicoteràpia de Família. Tots dos han publicat un llibre titulat *Reflexiones con la bata puesta. ¿Sabes cómo piensa tu médico?*, que, a més d'informar veraçment sobre qüestions rellevants per a la salut de les persones, ens ofereix unes pinzellades molt boniques.

Primera, ser home és portar al límit totes les possibilitats infinites que cada humà porta dins seu.

Segona, una estàtua no està feta del que se l'hi afegeix, sinó del que se li treu. Siguem, per tant, bons artistes, que ajudem a eliminar el que és superflu i extreure el millor de cadascun dels nostres pacients.

Tercera, cal prescriure la teràpia guaridora o el medicament més important —de vegades molt car—, però afegint-hi el remei més econòmic i eficaç: una mirada càlida acompanyada d'un somriure franc.

Quarta, el sofriment comparat o comprès és més suportable.

Cinquena, no tota malaltia comporta sofriment, fins i tot, hi ha pacients que no tenen consciència de tenir certes malalties. Quan s'aconsegueix dotar de sentit el sofriment, el pes s'alleujarà molt.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Canviar d'actitud

Malgrat que pensem d'una manera o d'una altra, no és ser pessimista sentir que vivim uns moments tristos. Tots podem explicar vivències properes d'enfrontaments que també han ferit l'amistat, les institucions i, potser, la família. A part de tristesa, tots sentim decepció, por, manipulació, etc. Els polítics continuaran prenent les decisions que vulguin i, ens agradi o no, poca cosa podrem fer per canviar-les. Necessitem un canvi personal urgent. Amb la nostra actitud, hi podem fer molt si ens esforcem per no deixar-nos endur per les passions i els sentiments negatius i actuem conforme la raó creu més convenient, i busquem materialitzar l'afecte, la comprensió, amb detalls que uneixin i així tornar a crear una societat agradable com ha estat sempre.

PILAR PEÑA SAIZ
Barcelona

Alimentació i contaminació

Els hàbits alimentaris cada vegada són més insostenibles per a la salut humana i per al medi ambient. Aquesta és l'alerta que llança en el seu nou informe el Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic de l'ONU.

En un estudi monogràfic sobre l'ús de la terra i el seu impacte en la crisi climàtica, s'adverteix que la quarta part de gasos d'efecte hivernacle (GEH) procedeixen de l'agricultura i la sobreexplotació dels boscos, xifra que augmenta fins al 40% si hi afegim la producció agrícola. El focus està en el consum excessiu de carn, que pot generar 100 vegades més emissions que la verdura, o en productes com l'oli de palma, ingredient habitual dels aliments processats i un dels grans responsables de

la deforestació als tròpics. Informe de l'ONU més que matisable, perquè no s'aguanta que el 40% dels GEH procedeixi de l'agricultura quan precisament és aquesta el sector que més CO₂ absorbeix.

SUSO DO MADRID
A Corunya

El tràfic de persones

El 30 de juliol és el Dia Mundial contra el Tràfic d'Éssers Humans (TEH), un dels fenòmens més foscos del començament del segle XXI. De la mateixa manera que en un temps hi va haver xarxes de comerç d'esclaus que anaven de l'Àfrica a Amèrica, en aquest moment el món està ple de rutes de trànsit il·legal de persones que competeixen amb el tràfic de drogues d'armes.

Com va assenyalar el papa Francesc, la humanitat està malalta quan accepta que una dona sigui tractada com una mercaderia. Per lluitar contra aquesta xacra del nostre temps, cal una cooperació policial internacional i dotar-se dels mitjans jurídics adients. Però, sobretot, cal una sensibilització social sobre la prostitució. La prostitució no és, com diuen alguns, una professió exercida amb llibertat. Les víctimes del tràfic tenen grans dificultats per denunciar. Tota col·laboració és poca per posar en coneixement de la policia les situacions d'explotació. Es necessiten, a més, persones disposades a formar-se per acollir, acompanyar i reparar tot el mal que causa en aquestes dones l'explotació que han patit.

ENRIC BARRULL CASALS
Girona

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Agustí Codinach

Comunicat de la Conferència Episcopal Tarraconense davant l'actual situació social i política

En aquests darrers temps, la situació social i política del nostre país ha esdevingut força complexa. Són temps en què entreveure solucions es fa difícil perquè es produeix un atrinxerament en les pròpies posicions, amb desqualificacions sovintejades de l'altre. Les raons queden sotmeses sovint als sentiments de cadascú. Això dificulta una mirada serena sobre la realitat. Fàcilment tothom se sent ofès: hi ha el perill que el greuge sigui l'actitud dominant.

Catalunya no és una societat violenta però constatem que en els darrers anys ha minvat la qualitat de la convivència per la via del refredament, de la ignorància o del menyspreu. Malgrat tot, la convivència és un bé preciós que cal salvaguardar: la persona és primer que la idea, la unitat preval sobre el conflicte, el tot per sobre de la part (cf. papa Francesc, *Evangelii gaudium*, 222-237) i, per això, l'instrument essencial és la paraula i, per tant, el diàleg esdevé fonamental.

Com a pastors de l'Església que peregrina a Catalunya, volem oferir una mirada des de l'Evangelí de Jesucrist i constatem l'existència de sentiments diferenciats i, sovint, barrejats entre les identitats espanyola i catalana. Tal com han mostrat els esdeveniments dels darrers anys, particularment les diverses eleccions, aquests sentiments es concreten en un ventall ampli d'opcions polítiques. Aquestes opcions es manifesten de manera diversa sobre la situació de Catalunya en relació a l'Estat espanyol.

Els esdeveniments de l'any 2017 van comportar, entre d'altres coses, l'empresonament preventiu de nou persones, membres del Govern, càrrecs electes i dirigents socials catalans, i la sortida d'alguns altres a un país estranger. La presó preventiva ha durat gairebé dos anys, i l'hem viscuda amb la pena al cor pel que suposava per als presos i per a les seves famílies i amics. El judici dut a terme en el Tribunal Suprem durant aquest any 2019 i la posterior sentència, s'inscriuen en l'estat de coses que hem descrit anteriorment. El Tribunal ha dictat sentència i, encara que hi haguessin legítims recursos i es puguin fer valoracions distintes, cal respectar la sentència emana-

da del poder judicial d'un Estat de dret, així com les eventuals decisions que puguin venir dels tribunals europeus. En un estat democràtic, les lleis fonamentals que regulen el sistema polític i que han estat votades i aprovades pels ciutadans, constitueixen un referent bàsic de l'ordenament social.

Creiem també que l'assoliment d'un recte ordre social que permeti el desenvolupament harmònic de tota la societat necessita alguna cosa més que l'aplicació de la llei. En el discurs d'obertura del Concili Vaticà II, el Papa sant Joan XXIII va afirmar que «és preferible fer servir el remei de la misericòrdia que no pas empunyar les armes de la severitat; i pensa que no és precisament condemnant [...], com cal atendre les necessitats del nostre

La convivència és un bé preciós que cal salvaguardar: la persona és primer que la idea, la unitat preval sobre el conflicte, el tot per sobre de la part

Creiem també que l'assoliment d'un recte ordre social que permeti el desenvolupament harmònic de tota la societat necessita alguna cosa més que l'aplicació de la llei

Cal convèncer i persuadir, cal el debat polític i social respectuós, cal l'intercanvi d'opinions i la recerca comuna de solucions negociades

temps». Poc més endavant indica com els homes i dones d'avui «cada dia estan més convençuts que la dignitat de la persona i la seva deguda perfecció són uns valors essencials». (al·locució *Gaudet Mater Ecclesia*, de l'11 d'octubre de 1962, núm. 7).

Per poder viure això, és necessari, en primer lloc, que s'apliqui la via de la misericòrdia per tal de desactivar la tensió acumulada aquests darrers anys i retornar a l'únic camí possible: un seriós camí de diàleg entre els governs espanyol i català que permeti anar trobant una solució política adequada, sabent que dialogar significa renunciar en part al que un voldria per tal d'aproximar-se a l'altre i imaginar entre tots una solució satisfactòria.

En segon lloc, es tracta de retornar al poble el sentit de futur, de donar a les persones un horitzó que dissipï la sensació que no hi ha camins per on tirar. Tot projecte humà se sosté sobre l'adhesió lliure i democràtica de les persones. Cal convèncer i persuadir, cal el debat polític i social respectuós, cal l'intercanvi d'opinions i la recerca comuna de solucions negociades.

En tercer lloc, es tracta de construir una societat justa, solidària, respectuosa de la igualtat de les persones, propera als qui passen necessitat, que s'inscriu en el món global i no es refugii en un petit món local. La societat catalana ha de treure fora les grans energies que posseeix de creativitat i innovació, de proximitat als qui venen de lluny, de foment de l'educació i del teixit cultural i associatiu que la caracteritza.

El papa Francesc, en el missatge *urbi et orbi* del dia de Pasqua d'enguany (21 abril 2019), afirmava: «que davant els nombrosos sofriments del nostre temps, el Senyor de la vida no ens trobi freds ni indiferents. Que faci de nosaltres constructors de ponts i no de murs». I pregava perquè Jesús ressuscitat «obri els nostres cors» a les necessitats «dels indefensos, dels pobres, els sense feina, els marginats, els qui truquen a la nostra porta a la recerca de pa, d'un refugi o a la recerca de la seva dignitat».

ELS BISBES DE CATALUNYA

14 d'octubre del 2019

MAC
Barcelona

David Jou és el nou president de la Fundació Joan Maragall

«Déu és la font de la raó»

El físic i poeta David Jou ha estat nomenat president de la Fundació Joan Maragall. Membre del Patronat des de l'any 1993, del qual n'ha estat secretari i vicepresident en diferents etapes, pren el relleu de Josep M. Carbonell. Doctor *honoris causa* per la Universitat de Girona i premi Crítica Serra d'Or de Recerca, la reeixida trajectòria poètica de David Jou ha estat reconeguda amb el premi Cadaqués a Quima Jaume 2015.

Què significa per a vostè aquest nomenament?

D'una banda, tractar de tirar endavant, tant com sigui possible, les il·lusions i els projectes que des de fa molts anys el Patronat de la Fundació Joan Maragall va pensant, estudiant i perfeccionant. De l'altra, és un deute intel·lectual que tinc contret amb la Fundació, ja que les reunions del Patronat que organitzem periòdicament de debat cultural m'han estat molt útils i han format una part important de la meua inspiració poètica, sobretot aquella de més contingut teològic. He de dir també que el president anterior ho ha fet molt bé, espero estar a la seva alçada i poder continuar la seva tasca.

Quins són els objectius de la Fundació Joan Maragall?

Bàsicament, bastir ponts entre cristianisme i cultura, és a dir, treballar per una inculcació de la fe cristiana. Això té dues dimensions. El cristianisme ha de conèixer millor les grans línies de la cultura contemporània; ser-ne molt conscient i repensar-les. Així mateix, el cristianisme ha de fer les seves pròpies propostes al món d'avui amb paraules del món d'avui. Tampoc no hem d'oblidar la doble missió de la Fundació Joan Maragall: escoltar i parlar.

La Fundació inicia el seu 30è curs. Els propòsits que acaba d'esmentar són ara els mateixos que fa trenta anys?

En grans línies, els objectius són els mateixos, però les condicions han canviat. Per exemple, una cosa que hem observat és que en aquests trenta anys a Barcelona s'ha incrementat l'activitat cultural. Això ens porta, conseqüent-

ment, a afinar millor la nostra oferta i adaptar-nos al moment present.

És més difícil en el món actual el diàleg entre cristianisme i cultura?

Penso que no. Abans hi havia hagut una certa hostilitat contra el missatge religiós. Ara, més aviat, hi ha indiferència, però cada cop més gent, després d'un temps de desinterès, comença a sentir curiositat i a obrir-se a la transcendència. El cristianisme parla sempre de temes vius que toquen molt de prop la persona. I tard o d'hora, la gent s'adona que li interessin aquestes qüestions. En aquest sentit, veiem que ara hi ha una revifada de l'interès per l'espiritualitat. També volem reflexionar sobre la transmissió de la fe a les noves generacions. Cal analitzar com fer present el valor cultural del cristianisme a les noves generacions que han crescut en una societat secularitzada i on l'educació religiosa és habitualment absent.

Quins són els àmbits de treball de la Fundació?

Comptem amb un ampli ventall de seminaris, que són espais on persones implicades en la cultura (intel·lectuals, acadèmics, artistes, creadors...) comparteixen les seves recerques, inquietuds i iniciatives. Volem potenciar aquests seminaris que treballen a l'entorn de sis grans eixos: filosofia, teologia i Bíblia; patrimoni arquitectònic i artístic; història; arts i literatura; ciència i tecnologia; i comunicació i sociologia.

I pel que fa als àmbits de difusió?

D'una banda, les conferències, els tallers de lectura i els congressos, a través dels quals mantenim una relació directa amb un públic molt fidel. De l'altra, les publicacions, que estructurarem en tres seccions: la col·lecció de llibres Cristianisme i Cultura, la col·lecció de Quaderns de la Fundació Joan Maragall —amb més d'un centenar de títols cadascuna— i la responsabilitat editorial de *Qüestions de Vida*

«Un dels reptes de la Fundació Joan Maragall és la creació d'un centre cultural cristià»

«Ara hi ha una revifada de l'interès per l'espiritualitat»

Cristiana, que durant molts anys publicava el monestir de Montserrat. Una revista que sempre ha estat culturalment i intel·lectualment rellevant per a la cultura catalana, i volem que ho continuï sent.

Vostè és científic i creient. Un binomi que potser molta gent no entén.

Hi ha gent que oposa la ciència a la fe. Això no obstant, per als científics que som creients, Déu és la font de la raó, el nucli de la realitat. En cosmologia veiem que hi ha una raó matemàtica com a mínim que regeix l'univers des de molt abans

que existís cap tipus de vida, cap molècula, cap galàxia... Això t'obre a una magnitud de meravellament grandiosa. Nosaltres no pensem que la ciència vagi apartant Déu del món, sinó al contrari; considerem que Déu és el fonament de la racionalitat còsmica, del dinamisme de la biologia... Tot el que anem descobrint no nega Déu sinó que posa de manifest la seva obra.

Una manera d'expressar tot això és a través de la poesia...

Sí, ja des de petit m'han interessat les tres vessants: la religió, la ciència i la poesia. De fet, la primera vegada que vaig sentir una satisfacció intensíssima d'escriure va ser una mica abans de fer la Primera Comunió, quan a l'escola ens van encarregar una redacció sobre un petit text del llibre de Daniel. Havíem de fer-ne unes vint línies. Vaig començar a escriure i escriure... i passava ja de les quaranta línies. Finalment, ho vaig haver de resumir. Em sentia tan unit a l'escriptura i a la inspiració que em venia d'un relat bíblic que va ser llavors quan em vaig adonar que s'estava desvetllant dins meu una força poètica intrínsecament lligada a la fe. Des d'aleshores, m'ha acompanyat i he conreat la poesia religiosa.

El primer premi de poesia que va rebre va ser, als 17 anys, a Igualada.

Sí, el premi Ramon Maria Castelltort, que era escolapi i un poeta excel·lent. El segon que vaig obtenir va ser el premi Ribas i Carreras, de la revista *Recull* de Blanes, amb el treball *Camins de Damasc*, sobre la conversió de sant Pau, que posteriorment vaig incloure en el meu llibre *Transfiguracions*. Des de llavors, sant Pau m'ha atret per la passió del personatge i per la seva creativitat religiosa.

Quins són els reptes de la Fundació Joan Maragall?

A curt termini, la dinamització dels seminaris i que els seus resultats siguin més accessibles al públic, així com fomentar la nostra presència al món digital. A llarg termini, la creació d'un centre cultural cristià a Barcelona que, sota la direcció de la Fundació, comptés amb la cooperació d'altres entitats. A través dels seminaris disposaríem d'un retrat més clar de quines temàtiques s'hi podrien tractar. També voldríem eixamplar el nostre públic amb les joves generacions.

Diverses confessions s'uneixen per defensar la llibertat religiosa

Jornada sobre «L'educació contra el discurs de l'odi per raó de creences»

MACIÀ GRAU
Barcelona

**MOHAMED EL
GHAILOUNI**
«Volem que es
respecti el nostre
dret a la llibertat
religiosa, perquè
hi ha moltes
institucions que
no tenen clar que
existeix»

La relació entre el fet religiós i l'educació és una de les assignatures pendents de l'administració actual. En els darrers anys s'ha vist com l'augment del pluralisme religiós a Catalunya ha fet replantejar temes com la llibertat religiosa a l'escola o l'educació contra el discurs de l'odi per raó de creences. Aquesta nova realitat ha provocat les queixes per part de les escoles i de les famílies, que esperen una solució a aquesta dificultat compartida que només serà possible amb la coordinació entre tots els actors implicats.

Per tal de fer front a aquesta situació, el dimecres 23 d'octubre el Saló d'Actes del Col·legi Major Sant Ramon de Penyaforat de la Universitat de Barcelona va acollir una jornada sobre «l'educació contra el discurs de l'odi per raó de creences». L'esdeveniment, en el qual va participar Marcel·lí Joan, el director general d'Afers Religiosos, va comptar amb la intervenció de representants de diverses confessions religioses, que van donar el seu testimoni i van aportar possibles solucions per aconseguir un model d'escola on hi hagi llibertat religiosa i es respecti la diversitat.

Les escoles i la legislació, dues realitats oposades

Els ponents van destacar durant la jornada el dret dels pares a oferir ensenyança religiosa als seus fills. Aquest dret, tot i estar present a la Constitució espanyola,

a la pràctica hi ha moltes escoles que no el respecten, com va explicar Mohamed el Ghaidouni, president de la Unió de Comunitats Islàmiques de Catalunya (UCI-DCAT): «Tenim un problema, perquè a l'hora d'aplicar aquest dret a les escoles ens trobem que tot queda en mans de les AMPES i els consells escolars. Si ells no volen aplicar-lo no s'aplica.» És per aquest motiu que el mateix Mohamed el Ghaidouni va manifestar que més que pactar el dret a la llibertat religiosa «el que volem és que es respecti el nostre dret a la llibertat religiosa, perquè hi ha moltes institucions que no tenen clar que existeix».

En aquest sentit, Guillem Correa Caballé, secretari general del Consell Evangèlic de Catalunya, va aprofitar l'última sessió de la jornada, una taula rodona sobre la prevenció de la radicalització, per fer una crida a l'administració perquè apliqui el que marca la llei: «Hem d'aconseguir una normalització religiosa, perquè la legislació poc s'aplica a l'hora de la veritat. L'administració no està gestionant bé el paper social de la religió.»

Per la seva banda, el Dr. Joan Costa i Bou, delegat de Pastoral Social de l'arquebisbat de Barcelona, va recordar la importància de poder mantenir l'assignatura de religió a les escoles: «Alguns volen erradicar la religió de la vida pública perquè diuen que hi hauria més pau, però la religió aporta un grau de comprensió cap a l'altre molt gran.»

La taula rodona dedicada a combatre la radicalització va finalitzar amb l'esperada intervenció de Maria Gutiérrez, professora de Religió catòlica a Finlàndia des de fa més de 15 anys. Des de la seva experiència, Gutiérrez va exposar el model d'educació finlandès, que és molt diferent del que es viu actualment a l'Estat espanyol: «A Finlàndia, només que hi hagi tres alumnes en una població que demanin estudiar una religió, ja s'obliga als directors a organitzar-ho tot perquè se'ls pugui garantir aquest ensenyament.» El resultat no podria ser més positiu, com va constatar la mateixa Maria Gutiérrez: «Els alumnes immigrants i les seves famílies s'integren millor perquè constaten com l'escola aprecia els seus valors familiars més importants.»

Fer sudokus, i també llegir o jugar a jocs de taula, estimula certes àrees del cervell.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Fer gimnàstica de cervell ajuda a tenir salut mental

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Ens diuen els experts que «portar el cervell al gimnàs» és avui el millor i més efectiu remei per prevenir o retardar malalties com l'Alzheimer, el Parkinson, l'íctus, l'esclerosi múltiple o la migranya. I crec que ens en podem fiar. Per això m'ha semblat bé dir-vos alguna cosa del que he trobat en un article sobre aquest tema. El nostre cervell té, segons se'n afirma pels neuròlegs, més de 100.000 milions de cèl·lules (neurones) que amb el temps es van morint (cap a unes 100.000 diàries en els que ja han entrat en la vellesa), però les que es conserven poden mantenir molt bé la seva funció si fan suficients renovaments de les connexions. Més encara: sembla que fins i tot encara hi ha particions de neurones (o sigui, que es poden renovar una mica) a edat avançada, si es fa prou exercici neuronal, segons diuen alguns científics actuals.

I quins exercicis s'han de fer per mantenir sana l'activitat cerebral? Tot el que sigui treball mental és bo: des de llegir fins a fer mots encruats o resoldre problemes de matemàtiques. Els jocs de taula

també hi poden ajudar. Un metge neuròleg japonès, Ryuta Kawashima, per fer exercici mental, va llançar al públic el 2005 un joc per a la consola portàtil Nintendo DS, del qual ja n'ha venut més de 20 milions de còpies. L'èxit ens diu que la gent hi ha trobat alguna cosa que els va bé. El joc consisteix en petits exercicis de càlcul, lògica, sudokus, lectura i ortografia, amb unes pautes en què fins i tot s'hi pot determinar l'edat cerebral del jugador. Kawashima assenyala que aquests exercicis serveixen per estimular certes àrees del cervell, com ara els lòbuls frontals (aquí hi podem afegir que amb el guany que ha obtingut amb la venda del joc ha pogut construir dos laboratoris d'investigació cerebral).

Ja vam exposar no fa gaire en aquesta mateixa pàgina d'actualitats científiques que l'exercici físic (com ara caminar mitja hora diàriament) era important per conservar la salut. Avui us hi afegim la recomanació de fer exercici mental per completar la cosa. Cadascú sap el que pot fer-hi. La cosa és clara, oi que sí?

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

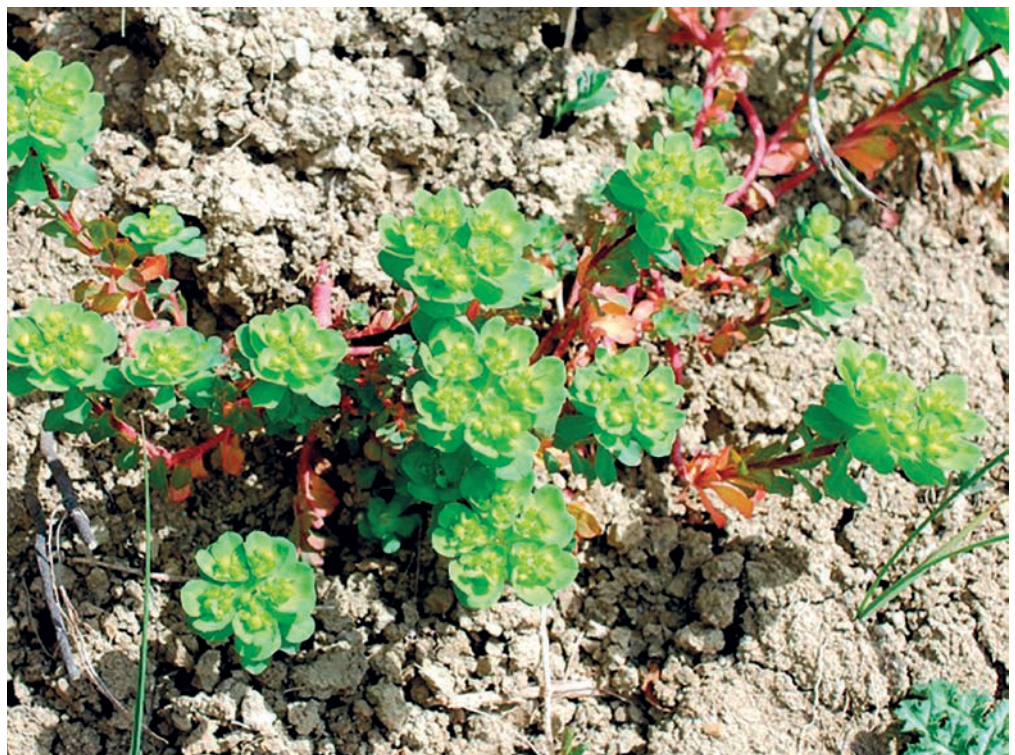
La lleterola o cagamuja (llat., *Euphorbia helioscopia*; cast., *tártago*; *lechetrezna*) és una planta coneguda en la nostra tradició també com a *herba del frare* i com a *lleteres*a. La sement de la lleterola conté una mena d'oli reinós de propietats altament purgants i vomitives. Un antic costum afirma que si arrenquem les fulles, de la lleterola cap amunt provoquen el vòmit, però si les collim estirant cap avall, actuen com a purgants.

Els frares d'abans de l'exclaustració de 1835 descrivien la lleterola com una «herba que té'l such semblant a la llet». Amb aquest líquid viscos, els frares en feien una mena de píndoles que solien barrejar amb pasta de figues seques i l'empraven, amb molta mesura i cautela, com a purgant, ja que és molt fort i actiu.

A propòsit d'aquesta funció purgant de la lleterola, el Dr. Pius Font i Quer (†1964) recollí una antiga tradició mèdica rural que assenyalava: «*El tártago es planta muy conocida por todo el mundo, y principalmente de los labradores pobres a los cuales sirve de reobárbaro. Las hojas del tártago son como aquellas de la lechuga, aunque más lisas y más delgadas, y dándose de su simiente hasta XV granos desechos con aguamiel, en forma de una almendrada, para purgar un cuerpo robusto. Los labradores de la leche que*

fluye de las ramas y tallos cortados, la recogían y, cuando iba espesándose, formaban píldoras con ella y otras veces, mezclándola con harina le daban forma de pastillitas, o echando III ó IV gotitas en un higo paso cortado la daban para purgar» (*Plantas medicinales*, 99). En canvi, la tradició mèdica dels frares, acostumava a preparar un purgant molt efectiu barrejant el suc viscos de la lleterola amb el xerigot de la llet de cabra o bé amb el suc d'una «bullidura» de fulles d'endívia.

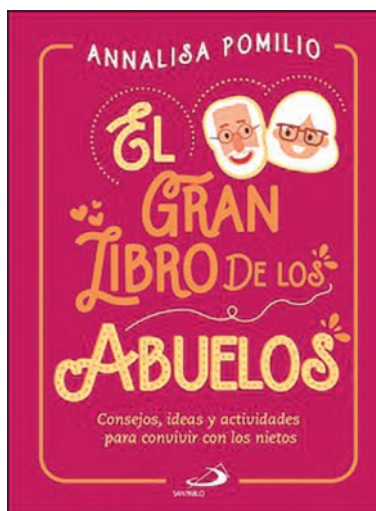
A les comarques de la península Ibèrica hi trobem una cinquantena d'espècies de lleterola, totes d'aquesta família de les euforbiàcies. Aquestes plantes s'han de collir amb especial cautela, tal com ho expressa una antiga tradició reportada pel ja esmentat Dr. Font i Quer: «*Mientras se coge este licuor o leche de esta planta no conviene tener el viento a la cara, ni tocar con las manos los ojos, sino, antes que comience a cogerle, cada uno debe con alguna enjundia, o con aceite mezclado con vino, untarse el cuerpo, principalmente el rostro y el cuello*» (Ibíd. 99) per tal d'evitar els efectes nocius del contacte de la lleterola amb la pell. A l'article vinent us parlaré, si a Déu plau, de les propietats remeieres de la ginestera.

TRADICIONS REMEIERES

La lleterola

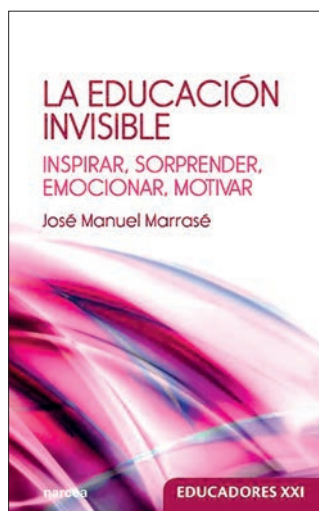
Marco Paolucci

ANNALISA POMILIO

El gran libro de los abuelos
San Pablo, 2019, 229 pàg.

Receptes, activitats, manualitats, jocs a l'aire lliure, jocs de taula, consells pràctics, tradicions... Tot això i molt més és el que ens ofereix aquest llibre, que pot ser utilitzat com a manual i àlbum de records. Un llibre pràctic i entranyable per acompanyar-vos en una etapa molt especial de la vida.

JOSÉ MANUEL MARRASÉ

La educación invisible
Narcea Ediciones, 2019, 175 pàg.

En la nostra societat líquida els infants i els adolescents necessiten, més que mai, exemples positius i d'impuls. També de pensament crític, de sentit ètic, d'actituds proactives, conscients i responsables. L'educació útil, la que sembla l'emoció del coneixement, la que ensenya a conviure en el respecte, aquesta és l'educació invisible.

MANFRED LÜTZ

El escándalo / De los escándalos
Desclée De Brouwer, 2019, 332 pàg.

El cristianisme continua sent el fonament espiritual d'Europa? Amb un pols suggeridor, l'autor ens explica la història secreta de la religió més gran de tots els temps. Imbuïda de suspens com una narració policíaca, aquesta obra, en la qual ha col·laborat el professor Arnold Angenendt, incorpora els descobriments obtinguts pels últims estudis històrics.

MAYKA NAVARRO

Desmontando el crimen perfecto
SinFicción, 2019, 297 pàg.

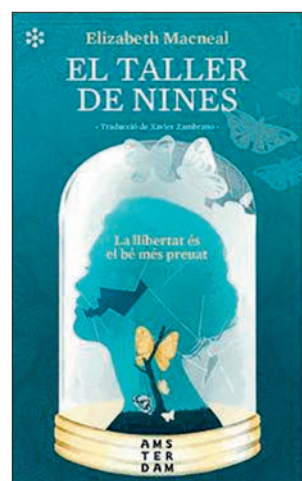
El 21 de febrer del 2008, en un apartament del barri de Gràcia de Barcelona, la dona de la neteja va descobrir el cos sense vida d'Ana María Páez Capitán. El llibre reconstrueix la investigació dels Mossos d'Esquadra que van engegar en orris el pla que durant mesos va dissenyar María Ángeles Molina Fernández, *Angi*, per emular un crim perfecte.

MITCH ALBOM

La próxima persona que encontrarás en el cielo
Maeva, 2019, 225 pàg.

Quan era petita, l'Annie va patir un accident en un parc d'atraccions que gairebé li costa la vida. Tot i que no en recorda res, les seqüeles li van marcar la infantesa i joventut. Una novel·la amb una força extraordinària que emociona i consola al mateix temps i que ens recorda que cada final és també un nou començament.

ELIZABETH MACNEAL

El taller de nines
Amsterdam, 2019, 381 pàg.

L'any 1850 Londres batega al ritme dels preparatius per a la primera Exposició Universal. L'expectació és palpable arreu, fins i tot als carrerons més sinistres dels baixos fons de la ciutat. En un d'aquests carrers, hi ha el taller de nines on malviuen i treballen de sol a sol l'Iris i la seva germana. Un thriller d'època que ens transporta a les atmosferes dels temps de la Revolució Industrial.

CRÍTICA TEATRE

ANDREU SOTORRA
andreu.sotorra@gmail.com

A la Rambla hi ha una rosa que es diu Boladeras

Quan arriben els últims deu minuts de la posada en escena de *La Rambla de les Floristes* esclata tot. Ha transcorregut una hora i mitja per arribar-hi. I pel camí fa la impressió que s'ha perdut l'oportunitat de rellegir amb una mirada molt més contemporània el clàssic de Josep Maria de Sagarra. Potser no cal. Potser no es pot fer. Potser més val imaginar-s'ho que veure-ho.

El vell dilema sobre si cal respectar o desobeir el cànon establert es torna a fer evident en aquesta recuperació, sens dubte meritòria, d'una obra del millor teatre popular català. *La Rambla de les Floristes* és una peça en vers, un registre en el qual Josep Maria de Sagarra se sentia còmode per fer teatre i per això és una obra que no amaga gens la musicalitat espontània i engan-

xadissa que caracteritza tota l'obra estrictament poètica de l'autor.

En aquesta nova posada en escena, el director juga amb una estètica minimalista i simbolista per cedir tot el protagonisme a la paraula. Ha tintat d'una estructura multidisciplinària el seu muntatge. Tots els intèrprets hi fan gairebé de tot: moviment, dansa, música i cançó. Tot gira, però, al voltant de la protagonista, l'Antònia, la florista de la Rambla que no té pèls a la llengua, que com l'abella reina d'un rusc sempre xucla tot de passejants i aspirants a pretendents al voltant de la seva parada i a qui ella deixa en evidència o els fa de confessora de les seves misèries i infidelitats matrimonials.

I aquesta «Antònia 2019» és l'actriu Rosa Boladeras que ha fet el salt a un paper principal després d'una llarga trajectòria en papers secundaris i no per això menys importants. Però aquí s'hi enfronta gairebé sola i tot el vers de Josep Maria de Sagarra depèn d'ella. Double mèrit, doncs, per a l'actriu amb un paper que creix a mesura que avança el quadre sagarrià des del costumisme al simbolisme —homenatge subtil als atemptats del 17-A inclòs— i que s'emporta totes les mirades, no només la dels espectadors sinó també la dels altres intèrprets que l'envolten.

© May Zircus

L'actriu Rosa Boladeras i l'actor Xavier Ripoll en una de les escenes de «La Rambla de les Floristes» al TNC

«**LA RAMBLA DE LES FLORISTES**», de Josep Maria de Sagarra
INTÈRPRETS: Clara Altarriba, Rosa Boladeras, Marina Gatell, Albert Mora, Albert Pérez, Xavier Ripoll, entre altres
DIRECCIÓ: Jordi Prat i Coll
Sala Gran, Teatre Nacional de Catalunya, Barcelona.
Fins al 24 de novembre

AMB BON HUMOR

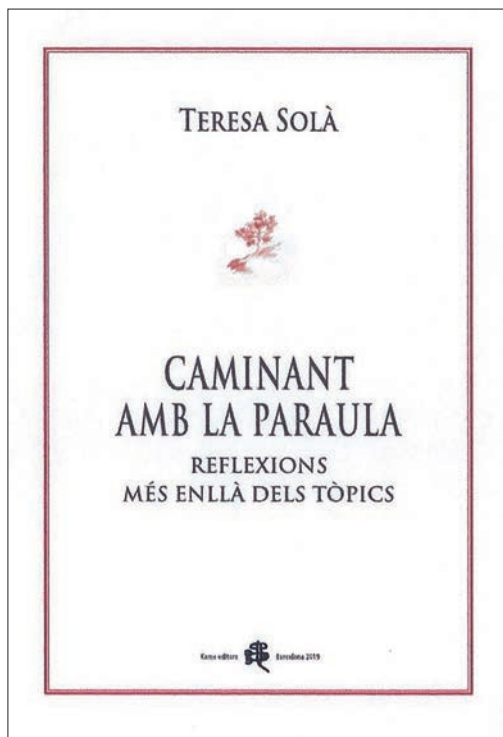

CRÍTICA LITERÀRIA

PERE ILLA
Jurista i teòleg

Obrir horitzons nous

TERESA SOLÀ

Caminant amb la paraula
Reflexions més enllà dels tòpics
Kame Editors, 2019, 151 pàg.

Presentem un nou llibre de la Dra. Teresa Solà, exegeta i hermeneuta, que amb el bell i poètic llenguatge que la caracteritza, escomet amb profunditat temes de notable transcendència teològica i antropològica de plena actualitat. En el primer capítol ens parla del Qohèlet, fent una reflexió sobre l'efímera condició de l'ésser humà. El segon capítol el dedica al llibre de Job, contraposant el sense-sentit de la teologia de la retribució al conformisme hipòcrita, a voltes blasfem, dels amics de Job. Tot seguit l'autora ens regala un fascinant comentari del Llibre de Rut, reivindicant l'universalisme del Déu d'Israel, la dignitat de la dona com a element aglutinador de les relacions familiars i socials, oferint, així, la versió més tolerant i intel·ligent de la tradició jueva. Finalment, dedica els darrers capítols a presentar una panoràmica d'eixos fonamentals de l'Antic Testament que prenen sentit en un seguit de passatges del Nou. És a través d'aquesta aguda lectura de l'Antic i del Nou Testament que l'autora analitza un conjunt de temes a la llum de l'actualitat, i que constitueixen un capítol essencial de la història de la salvació i de la història de l'home. El treball queda enriquit amb la introducció del Dr. Ignasi Roviró que dona la mesura adient de l'obra. No hi ha dubte que ens trobem davant d'un text que pot resultar molt útil al lector modern que s'apropi, amb esperit obert, als textos bíblics com a mitjà per reflexionar sobre la condició humana, les seves servituds, les conseqüències dels seus actes i amb l'esperança de la redempció promesa. En un moment de cert tancament ideològic i teològic, obres com la que presentem poden ajudar a obrir horitzons nous.

RAUXA

Una altra felicitat

És habitual que els nens s'estimin més fer vacances que anar a escola. Aquesta preferència no té res d'estrany i fins la podem considerar normal. Quan arriba el moment de començar el curs, però, els pares han de deixar ben clar als fills que, els agradi o no, toca tornar a classe. Només amb els anys comprendran que haver-los obligat de petits a fer el que no volien els va fer un bé immens, encara que llavors ho trobessin feixuc. De grans ho agrairan i faran el mateix amb els propis fills per tal que arribin a ser adults madurs.

Dir a la gent el que vol sentir pot ser fatídic. Assegurar que tenim dret a instal·lar-nos còmodament en el que ens agrada i avorrir el que se'ns fa costa amunt és un camí massa fàcil que sol acabar de manera accidentada. En el nostre dia a dia constantment som bombardejats amb missatges que ens prometen que és possible viure sense patir, i que aquest ha de ser l'objectiu de la nostra vida. La publicitat, el fantasiós univers de l'autoajuda i per desgràcia també la política en són bons exemples. Les contrarietats i les desgràcies formen part de l'existència humana i no hi ha cap manera d'esquivar-les. No són cap bé, certament, però afrontar-les i assumir-les és la condició indispensable perquè descobrim realment com som, ens reconeguem febles i puguem créixer com a persones adultes. D'aquí se'n derivarà no pas una felicitat infantil, de cotó fluix, sinó una alegria petita però ferma i lluminosa, una joia profunda i humil que perviurà enmig de la tempesta.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

VERITABLE VIDA EN DÉU

El **diumenge 10 de novembre**, a les 18.00, pregària a les Carmelites Missioneres (c/ Puiggarí, 1 – Barcelona). Informació i llibre: Mercè Ferrer, tel. 935 304 806.

SIMONE WEIL

Del **dilluns 11 de novembre al dijous 14**, a les 19.00, taller sobre Simone Weil amb Josep Otón a l'Espai d'Interioritat Francesc Palau (tel. 938 233 108).

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

El **dimarts 12 de novembre**, a les 19.00, *Circumstàncies i finalitat de la paraula lliure* amb Daniel Gamper (inscripcions: tel. 934 880 888).

INSTITUT EMMANUEL MOUNIER

El **dimarts 12 de novembre**, a les 19.00, J. M. de Dios i F. Armengol parlen de *En quina mesura la llei pot ser personalitzadora*. Llibreria Claret, c/ Roger de Llúria, 5 – Barcelona.

ISCREB

El **dijous 14 de novembre**, a les 19.30, conferència de Josep Illes Ximénez *El control del poder econòmic*. Organitza: Escola de Teologia del Maresme amb l'ISCREB i l'Associació de Cristianisme en el Segle XXI al Casal Sant Josep de Mataró, c/ Sant Josep, 18 (tel. 937 553 196).

PARRÒQUIA VERGE DE LA PAU

El **dijous 14 de novembre**, a les 21.00, catequesi d'adults *Relat de la creació* amb Jordi Cervera (pl. Ferran Casablanques, 4 – Barcelona).

UNIÓ DE RELIGIOSOS DE CATALUNYA

El **dissabte 16 de novembre**, a les 9.45, formació amb Carlos Domínguez *El mundo de los afectos en la vida religiosa* (urc.info@gmail.com).

CASAL LOIOLA

El **dissabte 16 de novembre**, a les 17.00, *La realitat dels separats i divorciats des de l'«Amoris laetitia»* amb Iciar Bayarte i Julian Ajenjo (c/ Balmes, 138 – Barcelona).

ESGLÉSIA DE SANT GAJETÀ

El **diumenge 17 de novembre**, a les 18.00, concert solidari amb Rosa M. Ramírez Abella (soprano) i Isaac Reguera (piano). C/ Consell de Cent, 293 – Barcelona.

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

Els **dimarts del 26 de novembre al 17 de desembre**, a les 19.00, seminari *Edith Stein: Il·lum en temps de fosc*, amb Enric Vilà (www.cristianismeijusticia.net).

Lleida

JOVES

El **divendres 15 de novembre**, a les 22.30, vetlla jove d'adoració a la parròquia de Sant Llorenç de Lleida (jprieto132@gmail.com).

CATALONIA SACRA

El **dissabte 16 de novembre**, a les 11.30, visita guiada *Els tapissos de la catedral de Lleida* amb Carmen Berlabé (reserves@cataloniasacra.cat).

Terrassa

SAFOR-UAB

Cada **dimecres**, a les 14.30, eucaristia a l'edifici Àgora de la plaça Cívica de la Universitat Autònoma de Barcelona (s.safor@uab.cat).

Urgell

AMICS DE NÚRIA

Fins al **dimecres 15 de juliol del 2020** es poden presentar els treballs al concurs de fotografia sobre el santuari de Núria per a alumnes d'ESO (12-16 anys). Informació: www.amicsdenuria.cat.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè al Pròxim Orient neixi un esperit de diàleg, trobada i reconciliació

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions

Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

 /catalunyacristiana

 @catcrist

 catalunya_cristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*

Col·laboradors d'aquesta setmana:

Josep Miquel Bausset, Pilarín Bayés, Esther Borrego, Alfons Calderón, Agustí Codinach, Antonio Gil, Jaume González Padrós, Joan Guiteras, Pere Illa, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Maria Clara Pujadas, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: *Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura*

Administració: *Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)*

Autoedició i compaginació: *Carlos Aguado*

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.*

Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

CARME MUNTÉ

L'ermita de la Mare de Déu de Puigcerver està situada en un emplaçament privilegiat, a 787 metres d'altitud i just en la partició entre els termes municipals d'Alforja i Riudecols (Baix Camp). Però més enllà de l'emplaçament, el cert és que l'ermita és un espai d'irradiació espiritual per als pobles del voltant. Miquel Vilella Suazo ha estat durant vint anys president de l'Associació d'Amics de l'Ermita de la Mare de Déu de Puigcerver. L'1 de setembre passat es va elegir Casimiro Rodríguez com el seu substitut. Més informació: www.ermitedepuigcerver.com.

Vostè s'acaba de jubilar com a president de la junta després de diverses reeleccions. Quines han estat les prioritats que han marcat el seu mandat?

La Junta d'Amics de l'Ermita de la Mare de Déu de Puigcerver sempre ha procurat oferir dintre de les seves possibilitats una ermita amb unes condicions acceptables d'acolliment per al lleure i la pregària. És un edifici del segle XIII i contínuament cal fer manteniment de les instal·lacions, que resulten molt costoses. Amb tot, hem pogut realitzar unes millores de les quals ens en sentim molt satisfets.

Què significa l'ermita per als pobles que estan sota la seva influència?

Per a Alforja, Riudecols, Porrera i altres pobles i ciutats, és un lloc on hi ha la Mare. Crec que no es pot dir més en menys paraules. Això queda molt reflectit cada primer dissabte de mes, quan des de fa més de trenta anys celebrem una missa. Són molts els pelegrins que s'acosten a l'ermita a pregar. Naturalment, la muntanya de Puigcerver també ofereix un lloc per contemplar la natura amb unes vistes fantàstiques, amb unes pistes molt inclinades per caminar o anar-hi amb bici de muntanya. Té un bosc preciós d'alzines força atípic en aquesta part de Catalunya. L'afluència de gent és extraordinària, també a la festa dedicada a la Mare de Déu que se celebra cada any, el primer diumenge d'agost. Disposem de cel·les per

Miquel Vilella, expresident de l'Associació d'Amics de l'Ermita de la Mare de Déu de Puigcerver

«Les formes canvien, però la devoció es manté ben viva»

sojornar i també de bar.

Malgrat la secularització, la gent continua mantenint la fe i devoció per la Mare de Déu de Puigcerver?

Sí, les formes amb els anys canvien, però segons el meu punt de vista la devoció a la Mare de Déu amb la nostra advocació de Puigcerver es mantindrà ben viva.

Quins són els reptes de present i futur dels Amics de l'ermita de la Mare de Déu de Puigcerver?

Això correspon a la nova Junta però puc apuntar, entre d'altres, l'accessibilitat a l'edifici i l'adaptació per a les persones amb mobilitat reduïda. L'edifici és gran i ofereix possibilitats de tota mena. Ara, com que parlem d'un edifici religiós, entenc que no seria balder pensar en un espai per posar-se el dia en les diferents qüestions religioses. Que hi hagués, també, un ermità senzill i preparat per oferir experiències de vida cristiana. La mateixa ruralitat de l'entorn, l'edifici i el seu silenci hi poden ajudar molt. És una idea.

«La Junta d'Amics sempre ha procurat oferir una ermita amb unes condicions acceptables d'acolliment per al lleure i la pregària»

Club més Amics

Associació Amics de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel

Contacte
Tel. 934 092 700
info@clubmes.cat
www.clubmes.cat

DEL 29 DE NOVEMBRE
AL 4 DE DESEMBRE

NOVA YORK

Llums de Nadal

DEL 12 AL 24 DE GENER 2020

ETIÒPIA

Celebració de L'Epifania a
LA JERUSALEM AFRICANA

DEL 22 DE FEBRER AL 2 DE MARÇ

EGIPTE FARAÒNIC

DEL 12 AL 19 DE MARÇ

PEREGRINACIÓ A TERRA SANTA